

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА**

**Факультет іноземних мов
кафедра англійської мови**

**Формування компетентності в говорінні учнів середньої школи
засобами автентичних відео- та аудіоматеріалів**

**Кваліфікаційна робота
Рівень вищої освіти – другий (магістерський)**

Виконала:

студентка 2 курсу, 612 групи

Яковлева Валерія Михайлівна

Керівник:

Кандидат філологічних наук,

доцент Соловійова О.В.

*До захисту допущено
на засіданні кафедри
протокол № _____ від _____ 2023 р.
Зав. кафедрою _____ проф. Єсипенко Н.Г.*

Чернівці – 2023

Кваліфікаційна робота містить результати власних досліджень. Використання ідей, результатів і текстів наукових досліджень інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

_____ В.М. Яковлева
(підпис)

ЗМІСТ

ВСТУП.....	5
РОЗДІЛ 1	
ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ ГОВОРІННЯ УЧНІВ СЕРЕДНЬОЇ ШКОЛИ	
1.0 Вступні зауваження.....	9
1.1 Поняття компетентності і компетенції.....	9
1.2 Компетентність у говорінні.....	13
1.3 Психологічні особливості навчання компетентності у говорінні учнів середньої школи.....	18
Висновки до розділу 1.....	22
РОЗДІЛ 2	
МЕТОДИЧНЕ ОБГРУНТУВАННЯ ВИКОРИСТАННЯ АВТЕНТИЧНИХ АУДІО- ТА ВІДЕОМАТЕРІАЛІВ ДЛЯ РОЗВИТКУ КОМПЕТЕНТНОСТІ У ГОВОРІННІ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ	
2.0 Вступні зауваження.....	24
2.1 Автентичні матеріали: поняття і види.....	24
2.2 Вплив використання автентичних аудіо та відеоматеріалів для розвитку компетентності у говорінні.....	30
2.3 Критерії відбору автентичних відео- та аудіоматеріалів для використання їх при навчанні.....	34
2.4 Особливості етапів роботи з автентичними відео- та аудіоматеріалами.....	40
Висновки до розділу 2.....	45

РОЗДІЛ ІІІ

АПРОБАЦІЯ МЕТОДИКИ ФОРМУВАННЯ КОМПЕТЕНТНОСТІ У ГОВОРІННІ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В СЕРЕДНІЙ ШКОЛІ ЗАСОБАМИ АВТЕНТИЧНИХ АУДІО- ТА ВІДЕОМАТЕРІАЛІВ

3.0 Вступні зауваження.....	48
3.1 Організація пробного навчання.....	48
3.2 Результати перевірки ефективності використання автентичних аудіо- та відеоматеріалів для розвитку компетентності у говорінні в середній школі.....	51
3.3 Методичні рекомендації з застосування автентичних аудіо- та відеоматеріалів під час навчання говорінню учнів середньої школи.....	59
Висновки до розділу 3.....	61
ВИСНОВКИ.....	63
СПИСОК ДЖЕРЕЛ.....	68
ДОДАТКИ.....	76

ВСТУП

В сьогодення освітній процес передбачає не лише вивчення предметів, але й також всебічний розвиток учнів, які матимуть змогу успішно брати участь у комунікації з іноземними елементами задля вирішення не тільки життєвих, але й професійних задач. За таких умов, компетентність у говорінні є безумовним ключовим елементом, формування і розвиток якої відбувається безпосередньо під час навчання. Успішність вивчення іноземної мови, зокрема в аспекті формування навичок у говорінні, залежить не лише від наповнюваності запропонованих школами підручників, але й від якості занурення в іншомовне середовище. Саме тому, у зв'язку з розвитком технологій та доступності широкого спектру матеріалів у мережі Інтернет, особливу увагу варто приділити використанню автентичних аудіо- та відеоматеріалів під час формування компетентності у говорінні. Завдяки ним занурення в іншомовне середовище відбувається більш ефективно, оскільки автентичні аудіо- та відеоматеріали транлюють справжню мову, створену носіями мови для носіїв.

Цінність компетентності у говорінні важко недооцінити. Здатність учнів успішно спілкуватись іноземною мовою відкриває безліч дверей не лише протягом шкільного життя, але й надалі в усіх сферах професійної та особистої діяльності. Саме тому вчителям іноземних мов варто приділяти неабияку увагу формуванню та розвитку компетентності у говорінні, водночас надаючи учням можливість ознайомитись з справжньою мовою носіїв. Важливо створити таке іншомовне середовище, в якому учням було б комфортно висловлювати свою думку на актуальні теми актуальною лексикою та здійснювати осмислене спілкування.

Метою дипломного дослідження є теоретичне обґрунтування та експериментальна перевірка ефективності використання автентичних аудіо- та відеоматеріалів для формування компетентності у говорінні.

Досягнення мети передбачає необхідність розв'язання наступних **завдань**:

- Розмежувати поняття компетентності та компетенції;
- Визначити теоретичні засади компетентності у говорінні;
- Описати вікові особливості учнів середньої школи;
- Дослідити поняття автентичних аудіо- та відеоматеріалів, окреслити їх види;
- Виявити вплив використання автентичних аудіо- та відеоматеріалів на розвиток компетентності у говорінні;
- Встановити критерії відбору автентичних аудіо- та відеоматеріалів для використання їх у навчанні;
- Визначити особливості етапів роботи з відео- та аудіоматеріалами;
- Розробити завдання та провести пробне навчання щодо формування компетентності у говорінні з використанням автентичних аудіо- та відеоматеріалів;
- Описати результати пробного навчання;
- Сформулювати методичні рекомендації щодо використання автентичних відео- та аудіоматеріалів під час навчання.

Об'єктом дослідження є формування компетентності у говорінні учнів середньої школи на уроках англійської мови.

Предметом дослідження є автентичні аудіо- та відеоматеріали, як засіб формування компетентності у говорінні учнями середньої школи.

Наукова новизна полягає в тому, що питання використання автентичних аудіо- і відеоматеріалів для формування компетентності у говорінні учнів середньої школи характеризується недостатньою вивченістю. Саме тому новизна полягає в наступному:

- Уточнено зміст і складові компетентності у говорінні; сформульовано авторське визначення компетентності у говорінні;

- Виявлено особливості етапів роботи з автентичними аудіо- та відеоматеріалів;
- Апробовано технологію формування компетентності у говорінні учнів середньої школи з використанням автентичних аудіо- та відеоматеріалів.

Теоретична цінність дослідження визначається його внеском у розвиток галузі формування компетентності в говорінні в учнів середньої школи з використанням автентичних аудіо- та відеоматеріалів.

Практичне значення отриманих результатів полягає в можливості їх застосуванні на практиці у викладанні іноземних мов та написанні студентських кваліфікаційних робіт.

Особистий внесок полягає в уточненні визначень наступних понять: «компетентність у говорінні», «автентичні аудіоматеріали», «автентичні відеоматеріали»; а також у підготовці завдань задля перевірки ефективності використання автентичних аудіо- та відеоматеріалів для формування компетентності у говорінні серед учнів середньої школи.

Апробація роботи: результати дослідження оприлюднено у виступі на студентській науковій конференції Чернівецького національного університету 14 квітня 2023 року, м. Чернівці та висвітлено у тезах «Вплив аудіо- та відеоматеріалів на розвиток компетентності у говорінні».

Структура роботи: робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, додатків та списку використаних джерел та літератури. Загальний обсяг роботи складає 82 сторінок (з них основного тексту – 61 сторінок). Список використаних джерел налічує 50 позицій.

У *вступі* визначаються мета, завдання, об'єкт, предмет дипломної роботи, а також її актуальність, практичне та теоретичне значення. Описані наукова новизна та особистий внесок.

Перший розділ присвячено теоретичним засадам дослідження, він складається із вступних зауважень, трьох пунктів та висновку. В першому розділі окреслюються питання, що пов'язані із визначенням змісту компетентності у говорінні та психологічними особливостями учнів середньої школи в контексті вивчення іноземних мов.

Другий розділ складається із вступних зауважень, чотирьох пунктів та висновку. В ньому розглядаються особливості автентичних аудіо- та відеоматеріалів та їх застосування під час навчального процесу.

Третій розділ присвячено перевірці ефективності використання автентичних аудіо- та відеоматеріалів для формування компетентності у говорінні учнів середньої школи на уроках англійської мови. Описано методичні рекомендації щодо використання таких матеріалів. Розділ складається з трьох пунктів.

Висновки надають підсумки проведеного дослідження та окреслюють перспективи подальших досліджень.

Додатки містять розробки завдань із використанням автентичних аудіо- та відеоматеріалів.

РОЗДІЛ I

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ ГОВОРІННЯ УЧНІВ СЕРЕДНЬОЇ ШКОЛИ

1.0. Вступні зауваження

В цьому розділі розмежовано поняття компетентності та компетенції. Розкрито основний зміст поняття компетентності у говорінні. Описано психологічні особливості навчання дітей середнього шкільного віку.

1.1. Поняття компетентності і компетенції

В сучасному освітньому контексті розуміння та розвиток компетентностей є одним із ключових аспектів освітнього процесу. Високі вимоги суспільства до молодої людини, її успішність у майбутній професійній діяльності, активна участь в суспільному житті й постійні зміни в сфері технологій вимагають від навчальної системи вироблення у студентів не просто знань, а компетентностей для самореалізації та успішного функціонування у сучасному світі.

Однак, термін "компетентність" та його розуміння в освіті є досить складним і багатогранним. Різні наукові дисципліни та автори використовують цей термін з різними значеннями та відтінками. У контексті даної магістерської роботи необхідно розкрити поняття компетентності і компетенції з точки зору мовної освіти та розвитку говоріння учнів загальноосвітніх шкіл.

Поняття компетентності в освіті почало активно використовуватися у другій половині ХХ століття та досі залишається предметом наукових дебатів та досліджень. В даному пункті буде проведено аналіз поняття компетентності та компетенції. Вивчення та розкриття цих понять допоможе зрозуміти сутність процесу формування компетентності у говорінні, виявити ключові компоненти та фактори, що впливають на його розвиток. Такий аналіз має важливе значення

для вдосконалення методів та підходів до навчання говорінню, а також для практичної реалізації цих знань у процесі підготовки майбутніх учителів та вихованців загальноосвітніх шкіл.

На сучасному етапі, як серед вітчизняних, так і серед зарубіжних дослідників, існує розрізнення між термінами "компетенція" і "компетентність", які є ключовими складовими компетентнісного підходу. Однак, у наш час не існує єдності в розумінні сутності цих понять. Запропоновано різноманітні підходи до визначення освітніх компетенцій, а також розроблено різні класифікації компетентностей. У працях деяких науковців такі терміни як компетенція і компетентність вживаються як синонімічні, в той час як інші їх розмежовують. За позицією Н.В. Нагорної, недолік у співставленні термінів виник в результаті неточного перекладу рекомендацій Ради Європи, коли англійський термін "competency" помилково вважався еквівалентом українського терміну "компетенція". Ця неточність обумовлена схожістю двох українських термінів – "компетенція" і "компетентність" – до одного англійського терміну "competency(e)" [22]. Зауважено М.С. Голованем, що англійські джерела також використовують слово "competency", яке має те ж саме значення, що й "competence". Крім того, аналіз етимологічної інформації тлумачного словника підтверджує, що "competency" походить від латинського "competentia", що означає, що його вірним перекладом є "компетенція" [5].

Проаналізувавши наукову літературу, розкриємо основні підходи до визначення та розуміння термінів "компетенція" та "компетентність". Згідно з дослідженнями, науковці використовують такі тлумачення для терміну "компетенція":

1. комплекс взаємопов'язаних характеристик особистості (знання, вміння, навички, методи діяльності), які стосуються певного кола предметів і процесів і є необхідними для досягнення якісної, продуктивної діяльності в цих сферах (згідно з О.В. Кучай [15]);

2. визначена іншими, наперед встановленими вимогами до підготовки особи (характеристики або якості, потенційні здібності особи), попередньо встановлені вимоги до знань та досвіду діяльності в певній області (згідно з М.С. Голованем [5]);
3. певна існуюча вимога до професійної підготовки фахівця, яка стосується його знань і досвіду діяльності в конкретній сфері (згідно з П. Колясою [13]).

Щодо поняття «компетентності», то до його розуміння є наступні підходи:

1. особливим шляхом організовані набори умінь та навичок, що утворюються під час навчального процесу, які дають змогу розв'язувати певні задачі, які є характерні для якоїсь певної діяльності. Це також здатність застосовувати такі уміння та навички в процесі навчання та життя (за О. І. Пометун [24]);
2. здатність кваліфіковано здійснювати діяльність, виконувати завдання або роботу; комплекс знань, навичок і ставлень, що дають змогу особистості ефективно діяти або виконувати певні функції, спрямовані на досягнення певних стандартів у професійній галузі або конкретній діяльності (згідно з С. І. Шандрук та Ю. В. Аркушиною [28]);
3. сукупність таких навичок, рівню розвитку здібностей, умінь та знань, що в єдності забезпечують хороші, високі результати та підвищують ефективність здійснення завдань або виконання дій (згідно з Саблук О. [27]).

Отже, науковці розглядають поняття компетентності з різних поглядів, і серед основних розумінь можна виділити такі: поінформованість, обізнаність, авторитетність; інтегрована (загальна) здатність особистості успішно (кваліфіковано) здійснювати діяльність; готовність до діяльності; особистісна якість (сукупність якостей); володіння людиною відповідною компетенцією; інтегральна властивість особистості; поєднання знань, умінь і навичок, норм,

емоційно-ціннісного ставлення та рефлексії; результативно-діяльнісна характеристика освіти; освітні результати та інші. Компетентність невід'ємно пов'язана з такими складовими, як знання, уміння, навички, досвід, особистісні цінності та ставлення до діяльності в конкретній галузі [20].

За В.О. Калініним, компетентність є ширшим поняттям за компетенцію, що визначає рівень професіоналізму особистості, і її досягнення здійснюється шляхом отримання необхідних компетенцій, що становлять мету професійної підготовки фахівця [12]. О.В. Кучай стверджує, що компетентність включає володіння людиною відповідною компетенцією, яка охоплює його особисте ставлення до неї та предмета діяльності. Дослідник наголошує, що хоча компетентність та компетенція мають відмінні визначення, разом вони відображають цілісну та інтегровану сутність як результат освіти, так і результат діяльності людини [15].

Розглядаючи взаємозв'язок між термінами "компетенція" і "компетентність", необхідно їх розрізнити. Компетенція визначається конкретною організацією, установою або державою як наперед задані вимоги до знань, умінь і навичок, необхідних для успішної діяльності в певній сфері. З свого боку, компетентність є результатом особистісного розвитку, вона відображає якісний рівень особистості в засвоєнні знань, умінь, навичок і здатності до їх застосування на основі власного досвіду в процесі діяльності. Компетенція пов'язана з конкретним видом діяльності, тоді як компетентність пов'язана з особистістю, її внутрішніми якостями і здібностями. Компетенція прямо пов'язана з компетентністю, тому що конкретно визначає задане коло питань і область діяльності, в яких особистість повинна мати глибокі знання та бути компетентною. Іншими словами, компетенція є певним набором заздалегідь визначених знань, умінь і навичок, тоді як компетентність є якісною характеристикою їх засвоєння, яка проявляється під час практичної діяльності [16].

Крім того доцільними є міркування Ю. Поскрипко та О. Данченко, які представляють структуру компетентності та компетенцій у вигляді так званої «Піраміди компетентності», де йдеться про співвідношення згаданих понять як загального і часткового, тобто поняття компетентність є ширшим і включає в себе різні компетенції [25].

Проаналізувавши різні підходи до їх тлумачення та розуміння, можна дійти висновку, що необхідно розмежовувати поняття "компетенція" та "компетентність". У підсумку, під компетенцією слід розуміти певну сферу, область діяльності або заздалегідь визначену систему питань, в яких людина повинна бути добре обізнаною, тобто володіти певним набором знань, умінь і навичок, а також ставленням до них. Компетентність – це особистісна риса, яка ґрунтується на знаннях, досвіді в межах цих знань та моральних цінностях. Вона проявляється в кризових ситуаціях через здатність приймати рішення, які відповідають обставинам і вирішують нагальну проблему.

1.2. Компетентність у говорінні

Пункт "Компетентність у говорінні" є важливою складовою магістерської роботи, оскільки в ньому розглядається ключовий аспект комунікативних здібностей людини. Говоріння відіграє незамінну роль у спілкуванні та передачі інформації, впливаючи на успішність взаємодії з оточуючими та досягнення особистих та професійних цілей.

В даному розділі досліджується поняття компетентності у говорінні, що передбачає не лише володіння мовою, але й ефективну комунікативну взаємодію з іншими людьми, здатність висловлювати думки чітко, послідовно та переконливо, враховуючи аудиторію та контекст, має вирішальне значення у багатьох сферах життя, включаючи професійну діяльність, навчання, лідерство

та взаємовідносини. Далі будуть розглянуті теоретичні аспекти компетентності у говорінні.

Говоріння є усною формою комунікативної діяльності, яка дозволяє ефективно передавати інформацію через діалог або монолог. Воно може бути здійснене як однією особою, так і в груповій формі [1]. Діалогове мовлення представляє собою процес мовної комунікації, що відбувається між двома або більше людьми. Під час розмови кожен учасник взаємодії виконує роль як розповідача, так і слухача, взаємно обмінюючись ролями [23].

Діалогічний тип мовлення має свої особливості:

1. експресивність – вияв власного ставлення мовця до теми, що обговорюється, за допомогою використання лексичних і граматичних засобів;
2. використання невербальних засобів спілкування – супроводження усного мовлення мімікою, жестами, реакціями співрозмовників;
3. спонтанність – висловлювання учасників розмови, які неможливо передбачити;
4. двостороння взаємодія – залученість кожного з учасників спілкування до теми, що обговорюється [3].

Діалогічне мовлення виконує такі комунікативні завдання: повідомлення, прохання, обмін думками, переконання та запит. Кожна з цих операцій породжує окремий новий тип діалогу зі своїми властивостями. У діалозі має використовуватися вмотивоване мовлення. Тобто, завдання вчителя - створити в класі атмосферу повної довіри та вмотивованості. Тоді і тільки тоді учні захочуть взаємодіяти [23].

До мовних характеристик діалогічного дискурсу належать такі: еліптичність, використання короткого речення для адекватного опису думки, переважання простих речень, мовні кліше (усталені вирази), використання

коротких слів для заповнення мовчазних пауз - все це є прикладами. Вони необхідні через непередбачуваність коментарів співрозмовників [3].

Про компетентність учнів у веденні діалогу свідчать такі вміння: використовувати вступну фразу для початку розмови; швидко реагувати на звернення співрозмовника; підтримувати розмову, представляючи співрозмовника, реагуючи на його репліки; брати участь у різних типах діалогів [23].

Монолог - це безперервне висловлювання однієї особи, звернене до однієї або кількох інших осіб. Отже, "здатність реалізовувати усне мовлення в монологічній формі в життєво важливих для певного віку сферах і ситуаціях відповідно до комунікативного завдання" - це те, що розуміється під "монологічною компетентністю". Виступаючи з монологом, мовець повинен бути компетентним у формулюванні та редагуванні свого повідомлення відповідно до контексту, цілей і правил спілкування [3]. Мовлення у формі монологу виконує різноманітні комунікативні функції, серед яких можна виділити наступні:

1. інформативну, що передбачає надання докладного опису певних явищ або подій; впливову, яка має на меті змінити ставлення слухачів до різних дій, поглядів або думок;
2. експресивну, що дозволяє мовцеві висловити свої думки та почуття у вигляді потоку ідей, супроводжуваного емоційно насиченим станом;
3. розважальну, яка має на меті забавити аудиторію шляхом проведення цікавої презентації чи розповіді [1].

Тобто, компетентність у говорінні іноземною мовою визначається як набір мовленнєвих навичок, якими особа володіє професійно під час здійснення комунікації. Головним аспектом комунікації є говоріння, яке може мати форму монологу або діалогу. Кожна форма мовлення має свої автоматизми – створені на основі розуміння правила та під час набуття мовленнєвого досвіду

компоненти свідомо виконуваної мовленнєвої діяльності [14], які слід правильно формувати з самого початку вивчення мови. Справедлива сформованість цих автоматизмів відіграє важливу роль у розвитку майбутньої компетентності учня ЗЗСО у мовленнєвій практиці іншомовної мови.

Компетентність у говорінні означає здатність до розмови або вміння розмовляти. Вона імітує взаємозалежність та діалогічний аспект діалогу. Оскільки це одночасно і усвідомлена діяльність, і діяльність зі зворотним зв'язком, створено низку вправ, які допомагають учням краще зрозуміти діяльність та оцінити власну ефективність. Мовленнєві навички, в цьому прикладі – навички ведення розмови, вимагають поступового тренування під контролем практики, підвищення обізнаності і, зрештою, вільного ведення розмови. Автоматична розмова стає звичною, коли такі вправи на усвідомлення та зворотній зв'язок виконуються поступово [35].

Згідно з Брауном [34], можна сказати, що людина володіє компетентністю у говорінні, якщо вона вміє:

- 1) Імітувати слово, фразу або, можливо, речення (імітативно).
- 2) Створювати короткі розмовні конструкції, які демонструють володіння певним діапазоном граматичних, фразових, лексичних або фонологічних зв'язків. Приклади включають просодичні елементи, такі як інтенсивність, наголос, ритм та з'єднання.
- 3) Реагувати на короткий чат, звичайні знайомства та світські бесіди, прямі прохання та коментарі і тому подібні речі (responsive).
- 4) Використовувати два типи мови: або транзакційну мову, яка використовується для передачі точної інформації, або міжособистісну комунікацію, яка використовується для підтримки соціальних зв'язків (інтерактивна).
- 5) Підтримувати міжособистісні стосунки через поширення знань.

б) Розвивати (монологічне) усне мовлення, включаючи промови, усні презентації та розповіді, під час яких можливість усної взаємодії зі слухачем або сильно обмежена, або виключена разом (розгорнуто).

Продовжуючи, вже згідно з П. Уром, розвинута компетентність у говорінні має такі якості:

1) Студенти говорять багато. Більшість часу, відведеного на вправу, фактично забирає розмова учнів. Хоча це може здатися очевидним, але насправді дискусія з викладачем та паузи займають більшу частину часу на занятті.

2) Рівноправна участь. Всі учні отримують можливість висловитися, і їхній внесок розподіляється досить рівномірно, тому невелика група балакучих студентів не домінує в розмові в класі.

3) Учні мають високу мотивацію і бажання говорити, або тому, що вони зацікавлені в темі і мають що додати до розмови, або тому, що вони хочуть допомогти групі завершити роботу над завданням.

4) Прийнятний рівень володіння мовою. Учні спілкуються змістовними, взаємозрозумілими та граматично правильними висловлюваннями, які можна вважати прийнятними [50].

Проаналізувавши вищезазначене, нами було розроблено наступне визначення компетентності у говорінні. Компетентність у говорінні можна визначити як здатність особи ефективно та відповідно використовувати мовні засоби, структурувати і виражати думки та ідеї усно, спроможність адаптувати мовлення до різних комунікативних ситуацій, а також виявляти розуміння контексту та взаємодіяти зі співрозмовниками.

Компетентність у говорінні охоплює не лише граматичну правильність та лексичний запас, але й вміння використовувати надійну інтонацію, паузи, жести та інші невербальні елементи, що сприяють якісному виразності і зрозумілості комунікації. Ця компетентність вимагає вивчення та розвитку навичок у

говорінні, тренування у різноманітних мовленнєвих ситуаціях і постійного поглиблення розуміння мови та культурних аспектів, пов'язаних з говорінням. Тому надалі ми використовуватимемо термін «компетентність у говорінні», у значенні здатності особи ефективно та відповідно використовувати мовні засоби, структурувати і виражати думки та ідеї усно, спроможність адаптувати мовлення до різних комунікативних ситуацій, а також виявляти розуміння контексту та взаємодіяти зі співрозмовниками.

1.3. Психологічні особливості навчання компетентності у говорінні учнів середньої школи

Впровадження компетентності говоріння у навчальний процес дитини є однією з ключових задач сучасної освіти. Володіння мовою та вміння ефективно спілкуватись є необхідними навичками, що визначають успіх у навчанні, соціальну адаптацію та розвиток особистості дитини. Проте, психологічні особливості навчання компетентності говоріння дітей шкільного віку вимагають детального дослідження та розуміння. Цей пункт присвячений вивченню психологічних особливостей, що впливають на процес навчання у дітей середнього шкільного віку (з 10-11 по 15 років).

Згідно з дослідженнями, мови, як рідна, так і іноземна, мають важливу роль у соціальному, інтелектуальному і особистісному розвитку людини [4]. Проте, практика показує, що процес навчання іноземних мов у дітей не є успішним з ряду причин, включаючи організаційні проблеми, відсутність належного методичного забезпечення, нестачу підготовлених кадрів та недостатню можливість для активного спілкування.

Найважливішими факторами для оволодіння основами компетентності у говорінні старших дітей є:

- вікові психофізіологічні та психічні характеристики дітей;
- рівень знань рідної мови у дітей;

- почуття новизни предмета та наявність сильної комунікативної мотивації у дітей, що виникає з поєднання навчання іноземної мови з інтенсивним соціалізаційним періодом;

- потенційні можливості предмета для досягнення головних цілей освіти, таких як стимулювання пізнавальної мотивації, максимальна соціалізація кожної дитини, розвиток особистості та підготовка до культурного діалогу.

Варто зазначити, що вивчення рідної і іноземної мови з психологічного боку для школярів відрізняється. Згідно з поглядами Б. Бенедиктова, засвоєння рідної мови дитиною відбувається природно й спонтанно, без необхідності будь-яких свідомих зусиль з її боку. Це особливість розвитку мовлення дитини, що пов'язана з фізіологічними процесами зрілості центральної нервової системи та її пластичністю на цьому етапі. Нормативне формування систем, що забезпечують розвиток мовлення, вимагає відповідної стимуляції мовними сигналами. Якщо стимуляція недостатня (наприклад, через проблеми зі слухом), процеси засвоєння мовлення можуть затримуватись [2].

Згідно з пропозиціями Т. Шкваріної, організація навчання іноземних мов у дітей повинна враховувати такі вимоги:

1. Врахування рівня фізіологічного та психічного розвитку дітей дошкільного віку під час початку навчання іноземної мови.
2. Використання методичної системи, що ґрунтується на провідній формі діяльності дітей — грі. Проте, заняття з іноземної мови не повинні бути простою розвагою.
3. Свідоме освоєння іноземної мови дітьми, уникнення імітаційного підходу до навчання.
4. Розвивальний характер процесу навчання іноземних мов, який має сприяти не лише сприйняттю, пам'яті, увазі, вмінням та навичкам, а й формуванню нових психічних якостей.

Усі складові навчання іноземних мов у школярів (відбір мовного матеріалу, його структуризація, зміст, форма діяльності педагога та дітей на заняттях) повинні підпорядковуватися комунікативній меті.

Використовуючи знання про психологічні та фізіологічні особливості дітей, фактори, що сприяють засвоєнню іншомовної мовленнєвої компетенції, та вимоги до організації навчального процесу, вчитель може вивести якість навчання дітей на новий рівень [30].

Перехідний період та підлітковий вік припадають на навчання у школі другого ступеня (з 5 по 9 класи). Це один з найскладніших періодів формування особистості, адже саме на нього припадають дуже багато перетрубацій, в тому числі і в самому організмі та психіці дитини. Саме тому важливо знати, які саме особливості психосоціального розвитку учнів основної школи.

Душевний світ дитини цього віку можна охарактеризувати психологією напів-дитини напів-дорослого, адже дитина вже умовно відійшла від дітей, але так досі і не «пристала» до дорослих [18]. Тоді ж діти починають все частіше вести себе роздратовано, загально неврівноважено, характеризуються надмірною емоційною реакцією, або навпаки – зовсім апатійно та незацікавлено.

На фоні такої великої кількості змін у учнів середньої школи може спостерігатись втрата зацікавленості у навчанні, пасивність під час уроків. Особливо це помітно при переході з молодшої школи в середню – у віці молодшого підліткового віку. Так дослідження С. Максимець та А. Луцишиної показали, що в деяких учнів взагалі відсутній рівень шкільної мотивації, половина має непогане ставлення до школи, хоч і цікавиться нею лише в плані позанавчальної діяльності, а майже третина – має або низький рівень мотивації, або взагалі дезадаптацію. Дослідниці пов'язали такі результати з наявністю підвищеного рівня тривожності різного походження, вони підкреслили, що педагогу важливо віднайти засоби та методи, аби підтримувати інтерес учнів до навчання в першу чергу [19].

Під час уроку це стає ще більш помітним – підлітки починають відповідати на запитання вчителя дедалі односкладніше і інколи в грубій формі, а щоб «розговорити» їх – потрібно задавати додаткові питання. Це сприяє появі негативних оцінок, оскільки виникає враження, що учень не має достатньої кількості знань, або ж не вміє їх застосовувати на практиці. Враховуючи знання про психологічні особливості підлітків, під час навчання вчителю важливо спілкуватись з ними в «дорослому» стилі, прямо обговорюючи процес навчання, труднощі, що виникають та, зокрема, негативну поведінку [6].

Водночас із цим, у учнів середньої школи є тенденція до виконання завдань, що потребують самостійної роботи. Вони більш охоче залучаються до виконання проєктів, це стосується і учнів з меншою успішністю. Також особливо зацікавленими підлітками є в інтелектуальних іграх, що мають змагальний характер, оскільки таким чином вони мають змогу самоствердитись і проявити себе [29]. Також для дітей цього віку характерним є підвищення пізнавальної активності, тобто виявлення бажання вивчати щось нове поза класом. Таким чином, вони споживають більше інформації, оцінюють її та інтерперетують, знаходячи відповіді на свої запитання, вони хочуть застосовувати свої нові знання не лише в повсякденному житті, але й під час вивчення різних шкільних предметів.

Організація навчального процесу повинна бути спрямована на створення сприятливого середовища для розвитку мовленнєвих навичок дітей. Врахування індивідуальних особливостей кожного учня, створення комунікативних ситуацій та використання різноманітних методів та прийомів сприяють покращенню навчального процесу та досягненню позитивних результатів у розвитку говоріння.

Загалом, зрозуміння психологічних особливостей навчання компетентності говоріння дітей середнього шкільного віку є важливим кроком у вдосконаленні педагогічного процесу. Ці знання допомагають вчителям та спеціалістам з

мовленнєвого розвитку створити оптимальні умови для розвитку компетентності у говорінні у дітей та сприяють їхньому успішному навчанню та соціальній адаптації. Завдяки обізнаності в психології підлітків, можна створити сприятливе середовище для вивчення іноземної мови, в тому числі завдяки врахуванню цих особливостей, побудові контакту з учнями на рівні «дорослий-дорослий», індивідуалізації завдань.

Висновки до розділу 1

Проаналізувавши поняття компетентності та компетенції було дійдено до висновку, що ці поняття є не синонімічними, доцільно їх розглядати їх як ціле та частину, де компетентність є ширшим поняттям, оскільки включає в себе різноманітні компетенції.

Визначення О. Марушак враховує найнеобхідніші аспекти компетентності, на яких нам варто зупинитись під час дослідження. Компетентність – це категорія, що відображає суттєві характеристики здатності особи (навички, знання та вміння) вирішувати поставлені завдання в певній сфері діяльності, або виконувати завдання, які можуть виникнути у нестандартних ситуаціях, враховуючи власний досвід людини.

На основі аналізу різних досліджень, нами було розроблено наступне визначення компетентності у говорінні – це здатність особи ефективно та відповідно використовувати мовні засоби, структурувати і виражати думки та ідеї усно, спроможність адаптувати мовлення до різних комунікативних ситуацій, а також виявляти розуміння контексту та взаємодіяти зі співрозмовниками. Йдеться мова не лише про вміння використовувати граматично правильні конструкції та доречні лексичні одиниці, але про можливість використовувати правильну інтонацію, доцільні паузи та

невербальні елементи, завдяки чому можливо побудувати якісну і зрозумілу комунікацію.

Важливим фактором, що має вплив на формування та розвиток компетентності у говорінні є психологічні особливості підлітків. Діти середнього шкільного віку характеризуються розсіяністю, апатійністю, надмірною емоційною реакцією та агресивністю, схильні до змін настрою, мають підвищений рівень тривожності. Водночас із цим, вони більш зацікавлені в індивідуальній роботі, більш охоче її виконують. Розуміючи та враховуючи особливості дітей середнього шкільного віку, педагог може організувати навчання таким чином, щоб воно було максимально ефективним для учнів і відбувалось в комфортному для них середовищі.

РОЗДІЛ II

МЕТОДИЧНЕ ОБГРУНТУВАННЯ ВИКОРИСТАННЯ АВТЕНТИЧНИХ АУДІО- ТА ВІДЕОМАТЕРІАЛІВ ДЛЯ РОЗВИТКУ КОМПЕТЕНТНОСТІ У ГОВОРІННІ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

2.0. Вступні зауваження

В даному розділі магістерської роботи було досліджено поняття автентичних матеріалів, а також розмежовано їхні види. Здійснено дослідження того, як використання автентичних аудіо- та відеоматеріалів впливають на компетентність у говорінні. Виокремлено критерії відбору таких матеріалів для їх ефективного використання в навчальному процесі. Описано особливості організації роботи з автентичними аудіо- та відеоматеріалами на різних етапах.

2.1. Автентичні матеріали: поняття та види

Активний розвиток компетентності у говорінні є невід'ємною частиною сучасного процесу навчання іноземних мов. Однак, традиційний підхід, заснований на використанні стандартних підручників та засобів навчання, не завжди забезпечує учням достатній рівень автентичного спілкування, здатного задовольнити їх потреби у взаємодії з носіями мови та реальними ситуаціями комунікації. Відтак, розуміння та використання автентичних матеріалів в процесі вивчення іноземних мов набуває все більшої вагомості. Цей пункт магістерської роботи присвячений дослідженню поняття автентичних матеріалів та їх видів у контексті навчання іноземних мов.

Задля детального розуміння поняття автентичних матеріалів спершу варто дати визначення автентичності. Досліджуючи позиції науковців, вчені М. Фрінгс та Е. Лейцке-Унгерер, які використовують грецьке слово "Authentikós", що означає "справжній, оригінальний", як корінь слова "автентичність", текст вважається автентичним, якщо він створений носієм мови оригіналу для носіїв

мови перекладу, походить з країни перекладу і ґрунтується на нормах цієї мови (які варіюються залежно від ситуації). Зразком для автентичних текстів у цьому відношенні слугують оригінальні тексти [38].

"Автентичність" і "реальність" також є важливими аспектами автентичного письма, на думку К. Едельгофа. Він розглядає "спеціально створену" літературу як полярну протилежність автентичній. Крім того, він стверджує, що викладання іноземної мови в школі має бути максимально наближеним до моменту знайомства з нею та її використання в реальному житті. Автентичність на уроці іноземної мови - це занурення учня чи учениці в ситуацію іншої країни через використання оригінальних матеріалів, які в такій самій формі використовують носії мови [36].

Таким чином, можна дійти висновку, що автентичні матеріали – це ті, що мають своє походження з тої країни, мова якої вивчається учнями. Вони, насамперед, мають саме носіїв мови за свою цільову аудиторію, маючи при цьому оригінальний лексичний склад, граматичні структури, а також передають ті ситуації, які притаманні нормам та менталітету певної країни. Термін "автентичні матеріали" означає матеріали, які взяті з оригінальних джерел, характеризуються природністю лексичного наповнення і граматичних форм, ситуативною доречністю використовуваної мови, ілюстративними прикладами автентичного слововживання і можуть бути використані у викладанні іноземної мови, незважаючи на те, що не є спеціально розробленими для навчальних цілей [8]. Автентичними матеріалами можуть бути друкованими текстами, як, наприклад, журнали, газети, твори літератури, брошури; відеоматеріалами – інтерв'ю, рекламні ролики; та аудіоматеріалами – пісні, подкасти. Матеріали з оригінальних джерел вважаються автентичними, якщо вони містять природні граматичні та лексичні структури, є ситуативно доречними та демонструють використання автентичних слів. Хоча ці ресурси не були створені з метою навчання, вони можуть бути застосовані у викладанні англійської мови [26]. До

автентичних матеріалів належить усе, що створено носіями мови для носіїв мови: художня література, журнальні та газетні статті, тематичні блоги, подкасти, рекламні оголошення тощо, але крім цього, сучасній методиці викладання англійської мови також можливе використання на заняттях контенту, який був спеціально створений або перероблений методистами відповідно до потреб учнів.

Виходячи з наведеного, нами розроблено наступне визначення автентичним аудіоматеріалам – це тип автентичних матеріалів, що використовуються у процесі навчання іноземних мов та які мають аудіальну форму. Вони представляють собою звукові записи, які можуть включати мовлення носіїв мови, діалоги, лекції, інтерв'ю, виступи, радіопередачі та інші аудіальні матеріали. Автентичні аудіоматеріали дозволяють учням ознайомитися з різноманітними жанрами мовлення, справжніми ситуаціями спілкування та культурним контекстом, пов'язаним з мовою, що вивчається.

У рамках навчання іноземних мов існує різноманітність видів автентичних аудіоматеріалів, які можуть бути використані в академічному контексті. Основні види автентичних аудіоматеріалів включають:

1. Лекції: Аудіозаписи лекцій відповідних академічних дисциплін можуть бути корисними для учнів, оскільки вони дозволяють ознайомитися з академічним стилем мовлення та фаховою лексикою.
2. Діалоги та розмови: Аудіозаписи діалогів та розмов є корисним інструментом для вдосконалення навичок розуміння мовлення на слух, активного спілкування. Вони також дають змогу почути природню інтонацію та фразеології.
3. Інтерв'ю: Аудіозаписи інтерв'ю дозволяють учням відпрацювати навички відповідей на запитання, розуміння академічного та неформального мовлення, а також дізнатися більше про конкретну тему з перших уст.

Інтерв'ю також корисні для ознайомлення з інтонаціями та справжніми реакціями.

4. Виступи та конференції: Аудіозаписи виступів на конференціях, семінарах або дискусійних панелях дають учням можливість ознайомитися з академічним стилем презентацій, наукових доповідей та обговорень.
5. Радіопередачі та подкасти: Аудіозаписи радіопередач та подкастів можуть містити широкий спектр тем і жанрів, таких як інтерв'ю, дискусії, новини, культурні програми тощо. Вони дають можливість поглибити мовні знання та ознайомитися з різними аспектами сучасного світу, дізнатись як відбувається комунікація між носіями мови.
6. Аудіокниги та літературні твори: Аудіозаписи літературних творів можуть бути корисним доповненням до читання, дозволяючи учням одночасно слухати та сприймати мовлення, розвивати лексичний запас та розуміння тексту.

Ці види автентичних аудіоматеріалів надають студентам можливість працювати з реальним мовленням та розвивати навички слухання, розуміння мовлення на слух та академічної комунікації. Комбінування різних типів автентичних аудіоматеріалів в навчальному процесі сприяє більш глибокому та всебічному вивченню іноземної мови.

В свою чергу автентичним відеоматеріалам нами було розроблено наступне визначення - це реальні відеозаписи або відеоресурси, які відображають різні аспекти реального життя, культури, подій або ситуацій. Вони представляють собою натуральні матеріали, що стосуються реального мовлення, взаємодії та комунікації між носіями мови. Автентичні відеоматеріали мають особливу цінність у навчанні іноземних мов, оскільки вони відображають реальний контекст і використання мови в різних комунікативних ситуаціях.

У навчанні іноземних мов можна використовувати різноманітні види автентичних відеоматеріалів. Основні з них:

1. Фільми та серіали: Автентичні фільми та серіали різних жанрів та тематик дають можливість студентам побачити реальні ситуації спілкування, взаємодії та культурні аспекти. Вони допомагають розвивати навички слухання, розуміння мовлення та культурного контексту. Крім того, існує безліч фільмів та серіалів на різні тематики, що дозволяє з їх допомогою персоніфікувати навчання.
2. Новинні та документальні фільми: Автентичні новинні та документальні фільми дозволяють студентам ознайомитися з актуальними подіями, соціокультурними темами та академічними дослідженнями. Вони сприяють розвитку навичок аудіювання, критичного мислення та аналізу інформації.
3. Інтерв'ю та розмови: Автентичні відеозаписи інтерв'ю та розмов дають можливість студентам почути реальне мовлення, розмаїтість мовних стилів та використання мови в практичних ситуаціях. Вони сприяють розвитку навичок слухання, розуміння мовлення на слух та міжкультурної комунікації.
4. Лекції та презентації: Автентичні відеозаписи лекцій та презентацій з різних галузей знань допомагають студентам ознайомитися з академічним стилем презентацій, науковою лексикою та способами організації інформації. Вони сприяють розвитку навичок слухання, розуміння академічного мовлення та викладання.
5. Рекламні та рекламно-інформаційні відео: Автентичні рекламні відеоролики та рекламно-інформаційні матеріали дають можливість студентам ознайомитися з реальними способами презентації продуктів, послуг та ідей. Вони сприяють розвитку навичок слухання, розуміння мовлення на слух та аналізу рекламних стратегій. Крім того, в рекламах часто використовуються “catchy phrases”, які можна імплементувати в свій словниковий запас.

6. Академічні дискусії та панельні обговорення: Відеозаписи академічних дискусій та панельних обговорень дають можливість студентам ознайомитися з різними точками зору, аргументацією та процесами взаємодії в академічному середовищі. Вони сприяють розвитку навичок аналізу, критичного мислення та мовної взаємодії.
7. Вебінари та конференції: Відеозаписи вебінарів та конференцій дозволяють студентам слухати та спостерігати за академічними презентаціями, обговореннями та взаємодією між учасниками. Вони сприяють розвитку навичок слухання, розуміння академічного мовлення та використання фахової лексики.

Ці різноманітні види автентичних відеоматеріалів надають студентам можливість зануритися в реальне мовлення, культурні аспекти та академічний контекст, що допомагає покращити навички мовлення, розуміння та комунікації.

Таким чином, автентичні відео та аудіоматеріали є важливими і незамінними ресурсами при вивченні іноземних мов. Аналізуючи поняття та види автентичних матеріалів, було встановлено, що вони створені носіями мови для носіїв мови і відображають ситуації спілкування та мовлення. Надалі ми вживатимемо поняття «автентичні аудіоматеріали» у значенні виду автентичних матеріалів, що використовуються у процесі навчання іноземних мов та які мають аудіальну форму і які представляють собою звукові записи, які можуть включати мовлення носіїв мови, діалоги, лекції, інтерв'ю, виступи, радіопередачі та інші аудіальні матеріали. Поняття «автентичні відеоматеріали» ми вживатимемо у значенні реальних відеозаписів або відеоресурсів, які відображають різні аспекти реального життя, культури, подій або ситуацій; це матеріали, що стосуються реального мовлення, взаємодії та комунікації між носіями мови.

2.2. Вплив використання автентичних аудіо та відеоматеріалів для розвитку компетентності у говорінні

У сучасному світі, де міжкультурна комунікація займає центральне місце, вміння ефективно висловлювати свої думки та спілкуватися стає все важливішою. Особливо в контексті вивчення іноземних мов, розвиток компетентності у говорінні стає надзвичайно актуальним завданням для вчителів та викладачів. У даному пункті магістерської роботи ми зосереджуємося на дослідженні впливу використання автентичних аудіо та відеоматеріалів на розвиток компетентності у говорінні учнів ЗЗСО. Автентичні аудіо- та відеоматеріали є матеріалами, які передають реальні мовні ситуації, що мають місце в повсякденному житті носіїв мови.

М. Ісмаїлі провів дослідження в Південно-Східноєвропейському університеті, щоб вивчити вплив використання фільмів на заняттях з англійської мови професійного спрямування та визначити, чи можуть вони слугувати мостом між навчальними навичками та мовними цілями. У фінальному аналізі дослідження викладачі заявили, що студенти активніше беруть участь у перегляді фільмів, що це збільшує контакти між студентами, що це покращує їхні комунікативні здібності і що це дає їм більше можливостей використовувати мову у повсякденному житті. З іншого боку, були також розглянуті точки зору студентів. Вони зазначили, що це новий і приємний досвід, що вони люблять активні види діяльності і що їх більше заохочує бачити і чути реальні життєві ситуації. Крім того, програма пропонує студентам сприятливе середовище, в якому вони можуть практикувати мову. За цим дослідженням, студенти вивчають і використовують нові слова під час перегляду відео, тому що це полегшує їхнє самовираження (оскільки вони часто повторюють слова), а також це допомагає студентам розвивати навички критичного мислення. Учні можуть отримати багато інформації про культуру, а також сформувані власне емоційне

ставлення до навчальних матеріалів. Як результат, учні мають змогу використовувати свою автономію у вивченні мови [34].

Також варто звернути увагу на дослідження, проведені Н. Махмуді та М. Таснімі щодо різниці впливу використання автентичних аудіо- та відеоматеріалів на розвиток компетентності у говорінні серед двох груп: учнів, що навчались з використанням автентичних відеоматеріалів та тих, що навчались з використанням автентичних аудіоматеріалів. Результати аналізу даних показали, що використання автентичних візуальних матеріалів мало позитивний і значущий вплив на студентів-візуалів, а автентичні аудіальні матеріали мали позитивний і значущий вплив на студентів з перевагою аудіального сприйняття. Перехресне порівняння двох груп студентів показало, що не було суттєвої різниці в показниках вільного володіння мовою між студентами-візуалами та студентами-слухачами після навчання, що свідчить про те, що автентичні візуальні та аудіоматеріали мали однаковий позитивний вплив на обидві групи студентів [44]. Це дослідження підкреслює два основні моменти: по-перше, підтверджує, що використання зазначених матеріалів покращує компетентність у говорінні тих, хто вивчає мову, а по-друге – те, що автентичні аудіоматеріали по своїй ефективності є еквівалентними автентичним відеоматеріалам.

Дослідження М. Ель-Хадїї та Ю. Сумїї також показало позитивний вплив на розвиток компетентності у говорінні серед учнів ЗЗСО. Стверджується, що відео – це чудовий та ефективний спосіб розігратися та запропонувати учням платформу для розмови або інших мовленнєвих завдань. Це покращує їхню здатність опановувати мовні елементи, такі як наголос та інтонація. За результатами проведених опитувань в ході дослідження було зроблено кілька важливих висновків та тверджень. Абсолютна більшість учнів ствердили, що автентичні відео дуже допомагають їм покращити свої розмовні навички. Також, використання відеоматеріалів має багато переваг, таких як стимулювання самостійності та проактивності студентів. Коли викладачі використовують

відеоматеріали на заняттях з англійської мови, студенти можуть безпосередньо отримати велику кількість культурної довідкової інформації та емоційного ставлення до навчального матеріалу. Безумовно, регулярний перегляд відео підкріплює, закріплює та вдосконалює навички учнів, а також сприяє засвоєнню нових лексичних одиниць, виразів, ідіом та інших особливостей англійської мови, таких як наголос, висота тону, інтонація тощо. Перші більш зацікавлені в класі, використовують більш різноманітні та творчі підходи до вирішення проблем, висловлюються відкрито і з повагою, намагаються бути переконливими. Загалом, результати, проаналізовані та інтерпретовані, показують, що використання автентичних фільмів на заняттях з англійської мови може допомогти учням покращити свої навички говоріння. Крім того, викладачі стверджують, що належне навчання розмовних навичок вимагає використання автентичних відеоматеріалів, які зацікавлюють і мотивують учнів [46].

Основним педагогічним аргументом на користь використання автентичних матеріалів для викладання англійської мови, на думку Ф. Мішан, є так звані "три С": culture, currency, and challenge" [47], тобто культура, поширеність і виклик. Дослідниця зазначає, що автентичні ресурси включають і відображають культуру носіїв мови. Критерій поширеності дозволяє вивчати реальні матеріали на теми, які наразі є популярними серед носіїв мови та важливими для учнів. Критерій *challenge* – дослідниця використовує для позначення лексичної та граматичної складності реальних мовленнєвих висловлювань. При цьому авторка звертається до питання складності стосовно завдання, яке ставиться перед матеріалом, а не до самого матеріалу. Вона також зазначає, що автентичні ресурси різної складності можуть бути обрані відповідно до рівня мовних навичок студентів, що сприяє їх використанню на кожному етапі навчання англійської мови.

Згідно з цією точкою зору, використання автентичних матеріалів приносить користь тим, хто вивчає іноземну мову, у таких аспектах:

- 1) ознайомлення студентів з культурою країни, мову якої вони вивчають;
- 2) робота з актуальними матеріалами, що надаються автентичними матеріалами, точними матеріалами;
- 3) подолання труднощів у навчанні [48].

Інші дослідження також підкреслюють практичність і переваги реалістичних відеоресурсів у розвитку комунікативної компетентності іноземною мовою:

- 1) Студенти заохочуються та мотивуються до навчання самостійно або в групах;
- 2) англомовні відеоматеріали створюють сприятливе навчальне середовище, що позитивно впливає на розуміння інформації, яка передається через аудіовізуальний канал;
- 3) відеоматеріали допомагають у створенні максимально цікавих і продуктивних уроків.
- 4) під час перегляду відеоматеріалів учні розширюють свій словниковий запас [39].

Використання автентичних матеріалів має ряд переваг, що сприяють його практичному використанню, а саме:

- автентичні матеріали позитивно впливають на мотивацію студента до навчання;
- студенти можуть отримати почуття задоволення, використовуючи автентичні матеріали;
- автентичні матеріали надають студентам інформацію про те, що відбувається у світі, а отже несуть певне внутрішнє виховне значення;
- автентичні матеріали можна легко та швидко знайти;

- використання автентичних матеріалів призводить до більш творчого підходу до навчання, тощо [46].

Таким чином, в даному пункті було розглянуто дослідження та праці науковців, аналіз яких підтверджують, що використання автентичних матеріалів є ефективним засобом для покращення компетенції у говорінні. Автентичні аудіо та відеоматеріали дозволяють наблизити учнів до реальних комунікативних ситуацій, в яких вони можуть зіткнутися в реальному житті. Це сприяє розвитку їхньої здатності розуміти на слух іноземну мову, виявляти граматичні структури та лексику в контексті. Крім того, такі матеріали надають можливість вдосконалювати навички вимови та інтонації, а також адаптуватися до різних мовних варіантів та акцентів. Аналіз також свідчить про позитивний вплив використання автентичних матеріалів на мотивацію учнів до вивчення мови. Зацікавленість і залученість учнів до навчального процесу зростають, оскільки вони бачать безпосередню користь у використанні реальних комунікативних ситуацій для покращення своїх усних навичок. Крім того, використання автентичних аудіо та відеоматеріалів сприяє розвитку інших важливих компетенцій, таких як розуміння культурного контексту та міжкультурної комунікації. Це дає можливість глибше досліджувати мову та культуру мовної спільноти.

2.3. Критерії відбору автентичних відео- та аудіоматеріалів для використання їх при навчанні

Сучасний освітній процес все більше ставить під акцент необхідність використання різноманітних навчальних матеріалів для покращення якості та ефективності навчання. Завдяки стрімкому розвитку технологій та доступності інтернету, сьогоднішні студенти мають можливість отримувати знання за допомогою відео- та аудіоматеріалів, які надають широкі можливості для

розширення навчального досвіду та поглиблення розуміння навчального матеріалу.

Проте, зростання кількості доступних відео- та аудіоматеріалів не завжди гарантує їхню автентичність та якість. Велика кількість веб-сайтів, платформ і соціальних медіа, що пропонують такий контент, робить процес відбору надійних та достовірних матеріалів викликом для викладачів та студентів. Від того, наскільки вдало обираються такі матеріали, залежить якість та ефективність процесу навчання.

Однак, до сьогоднішнього часу відсутні чіткі критерії відбору автентичних відео- та аудіоматеріалів для використання їх при навчанні. Існуючі рекомендації та методичні посібники не надають вичерпного опису необхідних критеріїв, що призводить до відсутності стандартизації в процесі відбору таких матеріалів. Відсутність чітких критеріїв ускладнює пошук та використання надійних та автентичних джерел інформації, що може впливати на якість навчання та розуміння студентами предметного матеріалу.

Тому, метою даного пункту магістерської роботи є розробка критеріїв відбору автентичних відео- та аудіоматеріалів для використання їх при навчанні. Дослідження має на меті визначити основні параметри та вимоги до таких матеріалів з метою підвищення якості та ефективності навчального процесу. Результати дослідження допоможуть викладачам та учням систематизувати процес відбору автентичних відео- та аудіоматеріалів, що сприятиме покращенню якості навчання та підвищенню мотивації учнів до активного засвоєння навчального матеріалу.

Критерії відбору визначаються, як такі характеристики матеріалу, що дають змогу говорити про недоречність або доцільність його використання під час навчального процесу [11]. Для вирішення проблем, пов'язаних з використанням автентичних аудіо- та відеоматеріалів у процесі навчання іноземних мов, таких як невідповідність багатьох лінгвістичних характеристик

цих матеріалів вимогам нормативності та зразковості мови, а також відповідності мовному рівню студентів, слід зазначити, що робота з автентичними аудіо- та відеоматеріалами обов'язково повинна включати їх методичне опрацювання. У методичній літературі методичне опрацювання цих матеріалів трактується як сюжетний або тематичний відбір епізодів з реальної дійсності та створення збірника вправ, які допоможуть студентам удосконалити свої комунікативні, мовні та професійні навички.

Виокремлюються також такі провідні критерії та принципи відбору автентичних матеріалів:

1. відповідність мовної складності етапу навчання в рамках програмних вимог, що передбачає відбір навчального матеріалу з урахуванням ступеня його складності для сприйняття, репродуктивної і в подальшому продуктивної навчальної роботи студентів;
2. відповідність змісту поточним навчальним цілям та професійним інтересам студентів;
3. інформаційна цінність матеріалу, актуальність тематики
4. відповідність комунікативній тематиці, що передбачає відповідність змісту відео програмі навчання та є одиницею розгортання тематичної стратегії
5. мовна насиченість, різноманітність використання лексичних одиниць і мовних конструкцій
6. співвідношення звукового і зорового ряду
7. якість звукового художнього оформлення
8. критерій зразковості, що передбачає відбір автентичних матеріалів як одиниці навчання з точки зору розкриття теми, демонстрації розгортання композиції, презентації структури певного функціонально-сміслового типу мови

9. критерій жанрового розмаїття матеріалів, що може мати на увазі стимуляцію інтересу студентів до нетрадиційних навчальних матеріалів

10. критерій морально-етичного потенціалу, що має на увазі відмову від використання відеоматеріалів, що містять елементи насильства, жорстокості, аморальності [17].

Також задля максимальної ефективності використання автентичних аудіо- та відеоматеріалів необхідне дотримання наступних умов:

1. Зміст мусить бути відповідним до навчальної програми, навчального плану та бути достатньо інформативним;
2. Демонстрація матеріалу повинна відбуватись у спеціально для того відведений та запланований час;
3. Фрагмент, що показується учням, також повинен мати позитивний вплив на розвиток компетентності у говорінні та соціокультурної компетенції;
4. Інструкції вчителя повинні бути в синхронізації з демонстрацією цих матеріалів, бути зрозумілими та спрямованими на подолання труднощів;
5. Тривалість фрагменту не повинна бути надто довгою.

Також важливо враховувати відповідність мови автентичного відео- та аудіоматеріалу реальним ситуаціям життя, оскільки цей матеріал є одним з найбільш ефективних засобів для опанування лексики в контексті соціокультурного середовища, в якому вона використовується носіями мови [49]. Забезпечення ефективного використання автентичного відео- та аудіоматеріалу у навчальному процесі передбачає, що мовлення дійових осіб або дикторів у відібраних матеріалах буде природним, але достатньо зрозумілим і повільним. При роботі з відеофрагментами необхідно звернути увагу на збереження контексту мовлення. Зміст автентичного відео- та аудіоматеріалу також є важливим, оскільки вибрані матеріали мають відображати культуру

країни, де мова вивчається, і бути цікавими для студентів з метою розвитку їх соціокультурної компетентності.

Крім того, слід звернути особливу увагу на лексико-орієнтовані аспекти відбору автентичного відео- та аудіоматеріалу, оскільки саме вони є ефективною опорою при навчанні активного словникового запасу студентів-філологів на основі таких матеріалів. Зокрема, дослідники О. В. Іванова і В. В. Тарасова підкреслюють принцип урахування приблизного відповідності лексичного рівня студентів до вокабуляру автентичного відео- та аудіоматеріалу. Вони зазначають, що під час перегляду відеофрагменту студенти повинні не лишень розуміти його та відчувати емоції персонажів, але й володіти відповідним мовним кодом [11].

Одним із найсуттєвіших критеріїв відбору автентичного відео- та аудіоматеріалу є критерій частотності вживання конкретної лексичної одиниці та її поширення у природному мовленні. Важливо зазначити, що надмірна кількість незнайомої та незрозумілої лексики для учнів може створювати надмірне навантаження під час перегляду матеріалів та викликати негативне ставлення до навчального процесу.

Отже, врахування вокабуляру автентичного відео- та аудіоматеріалу, що відповідає рівню лексичної компетентності глядачів, є надзвичайно важливим. Додатково, цей принцип підвищує мотивацію студентів, оскільки вони більш охоче займаються, коли відчують успіх у сприйнятті іншомовного мовлення, порівняно з ситуаціями, де вони зіштовхуються з труднощами та не розуміють більшість вмісту відеоматеріалу [11]. Крім того, мовлення у відеофрагментах не повинно бути надто простим для сприйняття учнями, оскільки комунікативна цінність автентичного відео- та аудіоматеріалу полягає саме в тому, що мовлення дійових осіб та диктора має бути ширшим та багатшим, ніж мовлення самого студента.

Виходячи з наведеного, до найважливіших критеріїв при виборі автентичних відео та аудіоматеріалів варто віднести наступні:

1. Відповідність цих матеріалів навчальній програмі та плану;
2. Актуальність та інформаційна новизна;
3. Тривалість відео або аудіо фрагменту;
4. Якісний звук та зображення;
5. Тематична відповідність інтересам учнів;
6. Відповідність матеріалу рівню знань учнів та готовність до сприйняття інформації з відео.

У процесі навчання іноземної мови використання автентичних відео- та аудіоматеріалів є надзвичайно важливим і ефективним засобом. Однак, успішне використання таких матеріалів вимагає ретельного відбору, з урахуванням різноманітних критеріїв.

З огляду на проведений аналіз літературних джерел у галузі, можна зробити певні висновки стосовно критеріїв відбору автентичних відео- та аудіоматеріалів для використання при навчанні. Перш за все, необхідно враховувати адекватність мови матеріалу до реальних ситуацій життя, оскільки це забезпечує учням можливість опанувати лексику в контексті соціокультурного середовища, в якому вона вживається носіями мови. Крім того, важливо, щоб мовлення дійових осіб чи дикторів у відібраних матеріалах було природнім, зрозумілим та повільним, з метою полегшення сприйняття учнями.

Також необхідно забезпечити відповідність вокабуляру автентичних матеріалів рівню лексичної компетентності студентів. Це допоможе зберегти мотивацію студентів та забезпечити їх успіх у сприйнятті іншомовного мовлення. Крім того, мовлення у відео- та аудіоматеріалах має бути виразним, але не надто простим, щоб студенти-філологи мали змогу розширювати свій словниковий запас та відчувати комунікативну цінність автентичного матеріалу.

Урахування вищезазначених критеріїв під час відбору автентичних відео- та аудіоматеріалів забезпечує їх ефективне використання у навчальному процесі.

2.4. Особливості етапів роботи з автентичними відео- та аудіоматеріалами

Особливості етапів роботи з автентичними аудіо- та відеоматеріалами під час навчання іноземної мови мають велике значення для досягнення успіху у вивченні мовленнєвих навичок та розширення лексичного запасу студентів. Автентичні матеріали, що використовуються у навчальному процесі, надають можливість студентам не лише ознайомитися з реальними мовними ситуаціями, але й вдосконалити свої навички розуміння та використання мови в контексті. Однак, робота з автентичними аудіо- та відеоматеріалами вимагає особливого підходу та організації процесу навчання. Наявність автентичного матеріалу сама по собі не гарантує ефективність його використання. Для досягнення успіху необхідно враховувати різні аспекти, які включають в себе організацію уроків з використанням цих матеріалів, а також післяурочну роботу з ними.

Лише за умови методично організованої демонстрації можна досягти позитивних результатів внаслідок використання автентичних відео- та аудіоматеріалів у навчанні. Тому варто звернути увагу на етапи їх презентації. Методична робота з аудіо- та відеоматеріалами традиційно складається з трьох стадій: 1. Підготовчий; 2. Демонстраційний; 3. Післядемонстраційний [10]. У педагогічній літературі існують й інші назви цих етапів, наприклад: 1. Установчий; 2. Супровідний; 3. Післятекстовий [7]. Деякі вважають за потрібне розподілити ці етапи на чотири: 1. Підготовка; 2. Етап перегляду; 3. Робота з відеоматеріалом; 4. Етап використання відеоматеріалу в комунікативній ситуації [21]. У даній роботі ми притримуватимемося традиційних трьох етапів: «підготовчий», «демонстраційний» та «післядемонстраційний».

Підготовчий етап має на меті психологічну підготовку учнів до сприйняття мови. Основними цілями на цьому етапі є мотивація учнів, вирішення потенційних труднощів, пов'язаних з сприйняттям та розумінням тексту, підготовка учнів до перегляду або прослуховування автентичного матеріалу та виконання завдань [40]. Мета викладача - полегшити студентам розуміння мовлення іноземною мовою. Для цього готуються різноманітні завдання, наприклад, вправи на визначення змісту фрагмента за малюнками чи назвами, або вибір істинних чи хибних тверджень, визначення теми аудіо- чи відеофрагмента за запропонованим переліком слів. Ці вправи допомагають студентам розширити свій словниковий запас, зменшити як мовні труднощі, так і психологічний стрес, резервуючи, збираючи культурні та фонові знання відповідно до певної теми [43].

Для того, щоб краще зрозуміти форму та зміст аудіо, відео або його фрагмента, на цьому етапі доречно розробити соціально-психологічний контекст і стандарти змісту. Крім того, оцінюються та аналізуються несподівані автентичні розмовні терміни. Відомо, що багатьом студентам аудіювання становить проблему, оскільки вони хвилюються з приводу незрозумілості прослуханого матеріалу. Крім того, студентам складно зосередитись на прослуховуванні або перегляді матеріалу, який їх не цікавить. Тому завдання, запропоновані на цьому етапі, повинні звернути увагу учнів на конкретну тему, активізувати їх наявні знання про цю тему, сприяти отриманню нових знань для підвищення їх впевненості під час перегляду (шляхом читання тексту зі схожою тематикою або проведення вікторини), ознайомити студентів з незнайомими граматичними конструкціями та подолати фонетичні труднощі.

Варто також зацентувати увагу на тому, щоб викладач не розкрив весь зміст аудіо- чи відеоматеріалу, а лише належно підготував учнів до його демонстрації. Також варто зауважити, що під час підготовчого етапу доцільно підготувати glossary, за допомогою якого учні матимуть змогу ознайомитись з

новою лексикою, що буде використовуватись під час демонстраційного етапу. Ознайомити учнів з лексикою та закріпити її на лексичних вправах є важливою складовою цього етапу, оскільки незнайома лексика під час перегляду відеоматеріалу може відволікати студентів, ускладнювати розуміння та сприйняття інформації та понижувати їх впевненість, наслідком чого може бути втрата мотивації та незацікавленість у вивченні матеріалу.

Мета демонстраційного етапу полягає в формуванні навичок аудіювання, активізації розумової діяльності, а також в подальшому – розвиток компетентності у говорінні, соціокультурної компетенції. Він передбачає фактичну демонстрацію аудіо- або відеоматеріалу. На даному етапі рекомендується провести кілька повторних переглядів відеоматеріалу або прослуховувань аудіоматеріалу, проте кожна демонстрація повинна мати специфічну ціль. Існують два підходи до перегляду відеоматеріалів: перегляд з фокусом на основну інформацію та перегляд з акцентом на деталізовану інформацію [43]. Тобто, демонстрацію матеріалу доцільно проводити двічі. Також варто зважати на тривалість аудіо- чи відеоматеріалу. Якщо відео/аудіо триває довше п'яти хвилин – перегляд або прослуховування фрагменту доречно розділити на декілька етапів. Це необхідно для того, щоб учні не «перенавантажувались» інформацією і краще сприймали матеріал, особливо, коли він є складним.

На демонстраційному етапі завдання виконуються безпосередньо під час прослуховування з метою збору важливих даних. Можна перевірити здатність навчитися орієнтуватися в тексті аудіо- та відеоматеріалу, виконуючи такі вправи, як, наприклад, співвіднесення друкованої інформації з голосовим мовленням по частинах, вставка пропусків та вибір правильної відповіді зі списку можливих відповідей, з'єднання початку та кінця речень. Вибір вправ та завдань залежить від цілей перегляду відеоматеріалів. Метою першого перегляду є отримання загального розуміння, аналіз основної інформації.

Для виявлення головної, загальної інформації можуть використовуватись такі типи вправ:

1. ідентифікація теми відео/аудіо;
2. вибір найбільш відповідної назви для переглянутого відеоматеріалу або прослуханого аудіоматеріалу;
3. створення власної назви для аудіо- / відеоматеріалу.

Метою повторного перегляду вже є селективне розуміння почутого. Можна використовувати такі типи завдань для виділення детальної інформації:

1. заповнення пропущеної інформації під час перегляду відеофрагменту/прослуховування аудіо;
2. створення субтитрів до відео/аудіо;
3. перегляд відео без звуку, після чого студенти обговорюють, що можуть сказати дійові особи на основі візуальних вказівок;
4. прослуховування аудіо з відео без зображення, змінюючи порядок завдань на протилежний до попереднього.

Постдемонстраційний етап, в свою чергу, має на меті обговорення теми, розвиваючи компетентність у говорінні (включаючи діалогічне та монологічне мовлення) та компетентності у письмі (репродуктивного та продуктивного) [42]. Для досягнення поставленої мети на постдемонстраційному етапі рекомендується використовувати завдання, які охоплюють наступні аспекти:

1. групове обговорення загального змісту відеофрагмента/аудіо;
2. використання рольових ігор, заснованих на сюжеті або ситуаціях, що відображені у відеофрагменті/аудіо;
3. проведення дискусій щодо змісту;
4. написання власних варіантів закінчення відео/аудіо;

5. написання статей або рецензій, що стосуються відтвореного матеріалу
6. переказ почутого/побаченого [9].

Продуктивні та частково продуктивні завдання більше підходять для навчання людей з низьким та середнім рівнем володіння мовою. Наприклад, у цій справі студентам потрібно вибрати із запропонованих тверджень ті, що відповідають прослуханому аудіоматеріалу або переглянутому відеоматеріалу, і ті, що не відповідають; відповісти на конкретні запитання, які, як правило, є розділовими або загальними запитаннями, що приймають лише відповіді "так" або "ні". Також можуть бути додаткові та унікальні запитання [40].

Коли людина має кращий рівень володіння мовою, можна давати творчі завдання. До них належать переказ сюжету, обговорення в малих групах проблематики фільму, трансформація матеріалу (телевізійність: письмовий виклад новин - це сюжет); написання нового тексту (переказ, резюме, опис тощо); виконання завдань на вирішення проблем (відбір даних з певною метою, аналіз, аргументація, спростування, докази, виділення істотного, головного); виконання проектних завдань (доповіді, тематичні репортажі тощо) [40].

Отже, особливості роботи з автентичними аудіо- та відеоматеріалами під час навчання залежать від етапів презентації. На першому етапі, використання автентичних аудіо- та відеоматеріалів вимагає кропіткої підготовки вчителя. Він повинен вибрати відповідні матеріали, які відповідають рівню навчання студентів та їхнім інтересам. Також важливо враховувати мету уроку та визначити завдання, які будуть виконувати студенти під час роботи з матеріалами. Вчителю необхідно посприяти полегшеному сприйняттю матеріалів учнями, оскільки нерозуміння почутого або побаченого шляхом підготовки glossary та інших активностей, аби учні не втратили мотивацію, коли матеріал виявляється для них надто складним і незрозумілим.

Другий етап полягає у вивченні автентичного матеріалу. Студентам слід активно слухати аудіо або дивитися відео, спробувати зрозуміти основний зміст

та витягнути необхідну інформацію. Важливо, щоб цей етап був активним і включав в себе інтерактивні завдання, які стимулюють студентів до активності та спілкування. Доцільним є прослуховування або перегляд матеріалу двічі: вперше – для ознайомлення в цілому із аудіо- / відеоматеріалом; вдруге – для ідентифікації конкретної інформації. Під час другого прослуховування можна давати завдання (напр. заповнити пропуски), для активізації уваги учнів і розвитку навичок виділення детальної інформації.

Третій етап - аналіз матеріалу та обговорення. Після вивчення студентам пропонується проаналізувати отриману інформацію, обговорити її в групах або парах, висловити свої думки та враження, тобто застосування і монологічного, і діалогічного мовлення. Це допомагає удосконалити навички висловлювання і поглибити розуміння мови.

Проводячи урок дотримуючись цих етапів можна досягти позитивного ефекту внаслідок використання даних матеріалів, оскільки вони забезпечують створення сприятливого для вивчення іноземної мови середовища, зокрема – розвитку компетентності у говорінні, завдяки активностям, що пропонуються на різних етапах.

Висновки до розділу 2

Автентичні матеріали – це такі матеріали, що походять з тієї країни, мова якої вивчається. Вони характеризуються природним лексичним наповненням та граматичними формами, адже створені носіями в першу чергу для носіїв. Існує безліч автентичних матеріалів – це можуть бути і друковані тексти, журнали, брошури, і рекламні ролики та серіали, і навіть пісні. В рамках роботи нашою ціллю було дослідити саме автентичні аудіо- та відеоматеріали.

На основі дослідженої літератури, нами було розроблено наступне визначення автентичним аудіоматеріалам – це тип автентичних матеріалів що

використовуються у процесі навчання іноземних мов та які мають аудіальну форму. До них відносяться звукові записи, які можуть включати мовлення носіїв мови, діалоги, лекції, інтерв'ю, виступи, радіопередачі, пісні та інші аудіальні матеріали. Також нами було надано визначення автентичним відеоматеріалам – це реальні відеозаписи або відеоресурси, які відображають різні аспекти реального життя, культури, подій або ситуацій, які представляють собою натуральні матеріали, що стосуються реального мовлення, взаємодії та комунікації між носіями мови. Зазначені матеріали дозволяють учням ознайомитися з різноманітними жанрами мовлення, справжніми ситуаціями спілкування та культурним контекстом, пов'язаним з мовою, що вивчається.

Вплив використання автентичних аудіо- та відеоматеріалів на формування компетентності у говорінні важко недооцінити. Аналіз досліджень, проведених Н. Махмуді, М. Тансімі, М. Ісмаїлі, показують, що використання зазначених матеріалів має ряд переваг, зокрема, вони позитивно впливають на мотивацію до навчання, допомагають учням краще опановувати мовні елементи, такі як наголос і інтонації, сприяє засвоєнню лексичних одиниць, виразів, ідіом тощо. Крім того, дослідження підкреслили, що автентичні аудіоматеріали по своїй ефективності є еквівалентними автентичним відеоматеріалам.

Особливу увагу було привернуто критеріям відбору автентичних аудіо- та відеоматеріалів для використання їх при навчання. Додержання цим критеріям є запорукою кращих результатів. Основними з них є:

1. Відповідність цих матеріалів навчальній програмі та плану;
2. Актуальність та інформаційна новизна;
3. Тривалість відео або аудіо фрагменту;
4. Якісний звук та зображення;
5. Тематична відповідність інтересам учнів;
6. Відповідність матеріалу рівню знань учнів та готовність до сприйняття інформації з відео.

Також встановлено, що робота з автентичними аудіо- та відеоматеріалами вимагає особливого підходу та організації процесу навчання. Це зумовлює необхідність організації роботи з ними по таким етапам: 1. Підготовчий; 2. Демонстраційний; 3. Післядемонстраційний; кожен з яких має свої особливості та мету.

Основною метою підготовчого етапу є вирішення потенційних труднощів, пов'язаних з сприйняттям та розумінням тексту, підготовка учнів до перегляду або прослуховування автентичного матеріалу та виконання завдань, викладач повинен посприяти тому, щоб полегшити студентам розуміння мовлення іноземною мовою. На демонстраційному етапі проводиться безпосереднє ознайомлення з аудіо- чи відеоматеріалом, перегляд або прослуховування яких доцільно проводити двічі. На післядемонстраційному етапі здійснюється аналіз матеріалу та обговорення, виконуються вправи по пройденому матеріалу для перевірки та вдосконалення навичок роботи з автентичною мовою.

РОЗДІЛ 3

АПРОБАЦІЯ МЕТОДИКИ ФОРМУВАННЯ КОМПЕТЕНТНОСТІ У ГОВОРІННІ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В СЕРЕДНІЙ ШКОЛІ ЗАСОБАМИ АВТЕНТИЧНИХ АУДІО- ТА ВІДЕОМАТЕРІАЛІВ

3.0 Вступні зауваження

Розділ присвячено дослідженню ефективності застосування автентичних аудіо- та відеоматеріалів під час навчання у формуванні англомовної компетентності у говорінні учнів середньої школи. Проведено пробне навчання. Описано результати використання автентичних аудіо- та відеоматеріалів. Сформульовано методичні рекомендації.

3.1. Організація пробного навчання

Пробне навчання – один із основних методів дослідження в методиці навчання іноземних мов і культур, що широко використовується в практиці викладання мов. Початковим етапом пробного навчання є формулювання гіпотези, перевірка якої здійснюється згодом шляхом ведення занять в експериментальній групі, і результати якої порівнюються із результатами іншої групи, де навчання проходить без введення змін.

Пробне навчання проходило на базі Чернівецького багатoproфільного ліцею №4, а для його проведення нами було обрано два дев'ятих класи – 9-А клас (13 учнів) та 9-Б клас (12 учнів). В цілому в пробному навчанні було задіяно 25 учнів. В таблиці 3.1 наведено паспорт пробного навчання:

Табл. 3.1

Паспорт пробного навчання

Завдання	Дослідження ефективності використання автентичних аудіо- та відеоматеріалів для формування компетентності у говорінні серед учнів середньої школи
Об'єкт	Учні 9 класу
Спосіб проведення спостереження	Відкрите спостереження
Спосіб фіксації отриманих даних	Графічний
Метод аналізу зібраного матеріалу	Зіставний
Етапи	<ol style="list-style-type: none"> 1. Збір результатів на констатуючому етапі дослідження, проведення вступного тестування; 2. Формуючий етап дослідження – проведення циклу занять з використанням автентичних аудіо- та відеоматеріалів; 3. Контрольний етап дослідження - проведення вихідного тестування; 4. Зіставлення результатів, аналіз, висновки.

Учні дев'ятих класів ліцею працюють за підручником Enterprise [37], що відповідає рівню Pre-Intermediate. Ми користувались календарно-тематичним плануванням, розробленим до цього підручника вчителями англійської мови ліцею та затвердженим у вересні 2023 року. Пробне навчання відбувалось в межах тематики «Я, моя сім'я та друзі», а також було заплановано творчо відхилитись від запропонованого планування в межах цієї теми, додавши завдання з використанням автентичних аудіо- та відеоматеріалів. Це зумовлено тим, що даний підручник не передбачає використання відеоматеріалів в цілому, а запропонованих ним аудіоматеріалів недостатньо, оскільки на один Unit в середньому надається не більше двох аудіодоріжок. Крім того, пропоновані аудіодоріжки є невисокої якості і мова, що використовується в них, є застарілою.

Наше пробне навчання було розпочато з запропонованої гіпотези, яка полягала у припущенні, що формування компетентності у говорінні в учнів середньої школи буде ефективнішим за використання автентичних аудіо- та відеоматеріалів. Позитивний ефект використання зазначених матеріалів полягатиме в наступному: автентичні матеріали транслюють справжню, живу мову, що сприятиме зниженню ймовірності спотворення іншомовної дійсності; учні матимуть змогу активізувати пам'ять та розширити власний кругозір.

В даному експериментальному навчанні було виділено наступні кроки:

- Висвітлити вимоги до критеріїв оцінювання навичок говоріння учнів;
- Провести вступне тестування для експериментальної та контрольної груп, задля визначення рівню говоріння до початку пробного навчання, інтерпретація результатів;
- Провести пробне навчання з введенням в процес навчання автентичних аудіо- та відеоматеріалів в експериментальній групі; в контрольній групі провести навчання без введення змін;
- Провести вихідне тестування, з метою визначення рівня навичок у говорінні після проведеного пробного навчання з використанням вищезгаданих матеріалів в обох групах; інтерпретувати результати експериментальної та контрольної групи;
- Здійснити порівняння вхідних та вихідних тестувань обох груп;
- Здійснити аналіз ефективності запропонованої методики на основі зіставлених та проаналізованих результатів;
- Сформулювати методичні рекомендації.

Тривалість пробного навчання становила 4 тижні по 5 уроків на тиждень у 9 класі; проходила з використанням контрольної та експериментальної груп. В ролі контрольної групи виступив 9-Б клас (12 учнів), а в ролі експериментальної – 9-А (13 учнів).

3.2 Результати перевірки ефективності використання автентичних аудіо- та відеоматеріалів для розвитку компетентності у говорінні в середній школі

Задля перевірки ефективності використання автентичних аудіо- та відеоматеріалів для розвитку компетентності у говорінні в середній школі доцільним є співставлення результатів вхідного та вихідного тестувань навичок говоріння.

Для цього також необхідними є критерії оцінювання:

- Вміння побудувати монологічне висловлювання та вести діалогічну взаємодію;
- Вміння використовувати граматичні структури та лексичні одиниці у відповідності з комунікативним завданням;
- Здатність висловлюватись, не допускаючи фонематичних помилок.

Нами були використані критерії оцінювання та дескриптори рівнів, запропоновані та затверджені Чернівецьким багатoproфільним ліцеєм №4 (див. додаток А).

Для вхідного тестування і контрольній, і експериментальній групі було запропоновано в межах теми «Я, моя сім'я та друзі» наступне завдання: “Описати себе та свій характер. Навести ситуації з життя, де проявилась та чи інша риса”.

Результати проведеного вхідного тестування представлені в таблиці 3.3 та 3.4 для 9-Б та 9-А класу відповідно:

Таблиця 3.2

Результати вхідного тестування 9-Б (12 учнів)

Рівень	Початковий рівень	Середній рівень	Достатній рівень	Високий рівень
Кількість учнів	2 учнів	6 учнів	4 учнів	0 учнів

Рис. 3.1. Результати вступного тестування 9-Б класу

Дані результати свідчать про те, що половина дев'ятикласників має середній рівень навичок говоріння, водночас із тим, що жоден з них не отримав високого рівня. Це свідчить про недостатню ефективність запропонованої програми, принаймні, в межах формування компетентності у говорінні. Четверо учнів, що отримало достатній рівень, могли підтримувати бесіду, що не виходила за межі вивчених тем, фонетичних помилок не допускали, водночас, висловлювались, використовуючи досить нескладні граматичні конструкції та лексичні одиниці. Учні, що отримали середній рівень, відповідно до результатів вступного тестування, так чи інакше підтримували нескладну бесіду,

відповідали, використовуючи нескладну лексику та граматику, інколи допускали незначні помилки у використанні ЛО. Учні з початковим рівнем не могли підтримати бесіду, відповідали односкладно, вживаючи найпоширеніші слова, словосполучення.

Таблиця 3.3

Результати вхідного тестування 9-А (13 учнів)

Рівень	Початковий рівень	Середній рівень	Достатній рівень	Високий рівень
Кількість учнів	3 учнів	6 учнів	3 учнів	1 учень

Рис. 3.2 Результати вхідного тестування 9-А класу

Аналіз результатів свідчить про те, що у класі майже половина учнів мають середній рівень навичок у говорінні, що також може свідчити про недостатню ефективність запропонованих матеріалів задля формування та розвитку компетентності у говорінні. Одна учениця отримала високий рівень, її мовлення було живим, різноманітним та насиченим, легко вела бесіду і монологічне

мовлення, відхиляючись від рамок теми та заглиблюючись у питання, цей виступ був найдовшим. Проте варто підкреслити, що такий рівень також завдячує високому рівню мотивації та зацікавленості учениці у вивченні англійської мови та розвитку своєї компетентності у говорінні. Вона має друзів з англійських країн і має на меті імігрувати в одну з таких. Це спостереження свідчить про те, що психологічне ставлення до предмету та наявність додаткової мотивації також впливає на рівень навичок у говорінні. Троє учнів, що отримало достатній рівень, вміють побудувати логічне мовлення, проте у межах вивчених тем, їм необхідний був час для підготовки, а під час бесіди використовували короткі репліки. Ті учні, що отримали середній рівень, використовували здебільшого елементарні граматичні структури, могли вибудувати в основному логічне невелике монологічне висловлювання та діалогічну взаємодію. Один з трьох учнів з початковим рівнем використовував в мовленні непоширені речення, проте лише з опорою на зразок. Інші двоє – відповідали односкладно, використовували найпоширеніші слова та словосполучення і не зуміли підтримати бесіду. Також було помітно, що ці двоє учнів в цілому бояться говорити і такого роду завдання для них стресові. Для порівняння – завдання, що пов'язані з навчаннями читання, ці учні виконували більш впевнено.

Результати вступного тестування в обох класах показали, що більшість учнів мають середній рівень говоріння, менше – достатній. Декілька учнів мають початковий рівень і не можуть висловити свої думки англійською мовою, стресують при виконанні такого роду завдань. І лише одна учениця на обидва класи мала високий рівень навичок говоріння.

В процесі пробного навчання контрольна група «9-Б» класу продовжила навчатись за стандартною програмою без введення змін, в той час як в експериментальній групі «9-А» класу в навчальний процес було активне застосування автентичних аудіо- та відеоматеріалів. Навчання відбувалось

аудиторно, що є безумовною перевагою, оскільки була змога особисто спостерігати за реакцією учнів та розвитком їх компетентностей.

На уроках з використанням автентичних аудіо- та відеоматеріалів, ми використовували матеріали з наступних ютуб каналів: Ted-ed, Bright Side, BBC, BBC Idras, Saturday Night Live, оскільки вони демонструють автентичну мову і мають широкий вибір контенту на різну тематику і для різних рівнів.

Свої уроки ми готували та планували відповідно до розробленої схеми роботи з зазначеними матеріалами (див. додатки Б, В, Г, Д, І). Вона включала в себе наступні етапи:

1. Переддемонстраційний:

1.1. Презентація та опрацювання glossary до обраного відео чи аудіо, задля розуміння учнями вживаної лексики.

1.2. Warm-up questions за тематикою матеріалу, що використовувались задля комфортного введення в іншомовне середовище.

2. Демонстраційний етап полягав у перегляді відео або прослуховуванні аудіо.

3. Післядемонстраційний:

3.1. True/false activity, що використовувалось з метою перевірки почутого або побаченого.

3.2. Open questions за темою матеріалу, задля практикування говоріння, в особливості із застосуванням нових слів та виразів.

На контрольному етапі дослідження нами були проведено вихідне тестування, де учні мали скласти монологічне висловлювання на наступну тему: «Розповідь про своїх найкращих друзів. Як ви познайомилися з ними та як часто ви проводите час разом? Опишіть подію або спогад, пов'язаний з вашими друзями, який вас найбільше запам'ятався» в межах пройденної теми «Я, моя сім'я та друзі». Нами були використані ті ж самі критерії, що і при вступному тестуванні для визначення рівня компетентності у говорінні.

Результати були наступними:

Табл. 3.4

Результати вихідного тестування 9-Б (12 учнів)

Рівень	Початковий рівень	Середній рівень	Достатній рівень	Високий рівень
Кількість учнів	1 учнів	4 учнів	6 учнів	1 учнів

Рис. 3.3 Результати вихідного тестування 9-Б класу

Таким чином, результати у групі, що навчалась за звичайною програмою змінились наступним чином: показник високого рівню виріс на 8% відсотків, в той час як достатнього – на 17%. Водночас показник низького рівню зменшився на 9%. Варто відмітити, що рівень навичок у говорінні однієї дитини так і залишився на початковому рівні. Ми пов'язуем це з кількома факторами: психологічними особливостями, недостатньою зацікавленістю у вивченні предмету, відсутністю мотивації для вивчення мови.

Результати експериментальної групи після пробного навчання були наступними:

Табл. 3.5

Результати вихідного тестування 9-А (13 учнів)

Рівень	Початковий рівень	Середній рівень	Достатній рівень	Високий рівень
Кількість учнів	0 учнів	4 учнів	6 учнів	3 учнів

Рис. Результати вихідного тестування 9-А класу

Для більш наочної інтерпретації результатів пробного навчання у експериментальній групі пропонуємо розглянути діаграму:

Аналізуючи діаграму, ми бачимо, що показник високого рівню збільшився від 8% на клас до 23%, що відповідає збільшенню кількості учнів з високим рівнем від одного до трьох. Крім цього, відсоток учнів з достатнім рівнем виріс на 23%. Водночас, на кінцевому етапі пробного навчання показник сформованості компетентності у говорінні на початковому рівні зменшився до 0%, що означає, що учнів з цим рівнем в класі не залишилось.

Аналізуючи діаграми, доцільним є демонстрація показників успішності обох груп до і після проведення пробного навчання. Нами були використані наступні формули для розрахунків:

1. % Успішності (абсолютна успішність) = (к-ть «вис.» + к-ть «дост.» + к-ть «сер.») X 100% / загальна кількість учнів
2. % Якості знань (якісна успішність) = (к-ть «вис.» + к-ть «дост.») X 100% / загальна кількість учнів.

Так, результати контрольної групи за вступним тестуванням були наступними: відсоток абсолютної складав 83%, тоді як якісної – 33%. Вихідне тестування показало такі результати: абсолютна успішність становила 91%, а якісна – 58%. Таким чином, показник абсолютної успішності виріс на 8%, в той час як якісної – на 25%.

Результати вступного тестування експериментальної групи показали наступне: відсоток абсолютної успішності дорівнював 77%, а якісної – 31%. Після проведеного пробного навчання із використанням автентичних аудіо- та відеоматеріалів за результатами вихідного тестування показники були наступними: абсолютна успішність – 100%, якісна – 69%. Це означає, що перший показник виріс на 23%, а другий – на 37%.

Таким чином, результати пробного навчання підтверджують ефективність використання автентичних аудіо- та відеоматеріалів у формуванні компетентності у говорінні учнів середньої школи та доцільність їх імплементування в уроки англійської мови у середній школі.

3.3 Методичні рекомендації з застосування автентичних аудіо- та відеоматеріалів під час навчання говорінні учнів середньої школи

Наприкінці дослідження, з огляду на отримані результати та досвід, доцільно розробити методичні рекомендації щодо створення ефективної методики розвитку компетентності у говорінні за допомогою використання автентичних аудіо- та відеоматеріалів.

Сучасний підхід до викладання іноземних мов для студентів полягає у створенні навчального середовища, яке успішно імітує саму мову, а не ізолює її від неї. Іншомовне середовище можна використовувати для включення в навчальний процес когнітивно-орієнтованої методики, яка передбачає навчання за межами країни, мова якої вивчається. Навіть те мовне середовище, що було створено штучно, є ефективним для вивчення мови, оскільки воно зберігає характеристики природного. Крім того, для розвитку навичок усного мовлення є неодмінно важливими просодичні особливості англійської мови, такі як наголоси, ритм, інтонація. В цьому випадку незамінними є автентичні аудіо- та відеоматеріали, що відображають реальне, дійсне мовне середовище без спаклюжень.

Задля найбільшої ефективності від використання автентичних аудіо- та відеоматеріалів, потрібно особливу увагу приділяти їх вибору, оскільки мережа Інтернет є перенасичена різноманітним контентом, але не кожен підходить з метою використання їх під час процесу навчання.

Перш за все, потрібно підбирати матеріал, що відповідатиме рівню учнів. Надто важке аудіо чи відео не буде сприйматись підлітками, вони швидко втратять увагу і концентрацію. Для полегшеного сприйняття у більш слабких класах доречним буде увімкнення субтитрів при перегляді відео.

Не менш важливим при виборі аудіо- та відеоматеріалів є врахування інтересів учнів, оскільки більш актуальний для них матеріал вони переглядатимуть або прослуховуватимуть з більшою зацікавленістю, що сприятиме підвищенню ефективності його використання.

Варто звернути увагу на тривалість аудіо- чи відеоряду, який буде демонструватись, він не має бути надто довгим. Найкраща опція – матеріал, тривалістю до п'яти хвилин, при цьому важлива інтеракція з учнями під час перегляду [35]. Використовувати довші відео- та аудіоматеріали не рекомендовано. Якщо ж все-таки існує потреба використати матеріал довший за тривалістю, його варто розбити на декілька фрагментів, довжиною по 2-3 хвилини. Після кожного такого фрагменту доречно буде обговорити побачене або почуте.

Складнощі можуть виникнути на початку імплементування автентичних аудіо- та відеоматеріалів в навчальний процес, оскільки до цього учні мають справу лише з аудіо контентом підручників, де мовлення більш сповільнене і чітке для полегшеного розуміння. Тому доцільним буде не лише підбирати матеріали за рівнем мови та в межах тем навчального плану, але й готувати завдання, які б сприяли комфортному сприйняттю матеріалу. В першу чергу, необхідно готувати glossary. З ним варто ознайомлювати учнів перед переглядом або прослуховуванням матеріалу, оскільки, як відомо, велика кількість

насиченість незнайомими лексичними одиницями сприяють зниженню концентрації, уваги та зацікавленості серед учнів. Також для комфортного введення в іншомовну атмосферу, а також задля налаштування процесів мислення в певному руслі, варто готувати warm-up discussing questions, що теж застосовуватимуться на переддемонстраційному етапі. На постдемонстраційному етапі доречною буде вправа типу «true/false», оскільки таким чином можна перевірити розуміння учнями переглянутий, або почутий матеріал. Також під час цієї activity між учнями найчастіше виникає обговорення поданих тверджень, що також є позитивним в плані розвитку компетентності у говорінні, адже провокує справжнє живе мовлення із щирою реакцією. Завершальним завданням на етапі роботи з матеріалами доцільно використати open questions по тематиці аудіо/відео, де учні можуть висловити власну думку, обговорити її з вчителем та однокласниками та поділитись своїми враженнями.

Висновки до розділу 3

Нами було проведено пробне навчання з формування компетентності у говорінні шляхом використання автентичних аудіо- та відеоматеріалів у учнів дев'ятих класів Чернівецького ліцею №4. Учасники пробного навчання навчаються за підручником Enterprise 3. Пробне навчання, в якому взяло участь 13 учнів 9-А класу і 12 учнів 9-Б класу, тривало протягом чотирьох тижнів і складалось з чотирьох послідовних етапів:

I етап - збір результатів на констатуючому етапі дослідження, проведення вступного тестування в обох групах;

II етап – формуючий, проведення циклу занять з використанням автентичних аудіо- та відеоматеріалів;

III етап – контрольний, де було проведено вихідне тестування в обох групах;

IV етап – заключний, на якому проводилось зіставлення результатів, їх аналіз, висновки.

За результатами вихідного тестування і зіставлення результатів в обох групах дає змогу зробити заключення, що використання автентичних аудіо- та відеоматеріалів дійсно є ефективним. Показник абсолютної успішності у експериментальній групі виріс на 23%, а якісної – на 37%.

Проведене пробне навчання довело, що застосування автентичних аудіо- та відеоматеріалів в навчальному процесі дійсно є результативним та ефективним задля формування компетентності у говорінні і така практика заслуговує більш поширеного використання та імплементування в навчальну програму вчителями.

ВИСНОВКИ

У результаті аналізу було визначено, що компетенція і компетентність не є синонімами і що їх краще розглядати як частину і ціле. Натомість компетентність є більш широким поняттям, оскільки охоплює ширший спектр компетенцій. Найважливіші аспекти компетентності розглядаються у визначенні О. Марущак. Компетентність - це категорія, яка фіксує ключові якості спроможності людини (навички, знання, таланти) виконувати завдання у певній сфері діяльності або виконувати роботу, яка може виникнути в нетипових обставинах, з урахуванням особистого досвіду індивіда. На основі аналізу різних досліджень, нами було розроблено наступне визначення компетентності у говорінні – це здатність особи ефективно та відповідно використовувати мовні засоби, структурувати і виражати думки та ідеї усно, спроможність адаптувати мовлення до різних комунікативних ситуацій, а також виявляти розуміння контексту та взаємодіяти зі співрозмовниками. Здатність використовувати правильні паузи, невербальні сигнали та граматично точну термінологію є важливими складовими ефективної та зрозумілої комунікації, на додаток до використання відповідного словникового запасу та тону голосу.

Автентичними вважаються матеріали, що походять з народу, мова якого вивчається. Оскільки вони написані носіями мови для носіїв мови, вони відрізняються природною лексикою та граматичними структурами. Існує безліч реальних речей, включаючи друковані книги, періодичні видання, брошури, рекламу, телесеріали і навіть музику. В цьому дослідженні ми дослідили автентичні аудіо- та відеоматеріали. На основі дослідженої літератури, нами було розроблено наступне визначення автентичним аудіоматеріалам – це тип автентичних матеріалів що використовуються у процесі навчання іноземних мов та які мають аудіальну форму. До них відносяться звукові записи, які можуть включати мовлення носіїв мови, діалоги, лекції, інтерв'ю, виступи, радіопередачі, пісні та інші аудіальні матеріали. Також нами було надано

визначення автентичним відеоматеріалам – це реальні відеозаписи або відеоресурси, які відображають різні аспекти реального життя, культури, подій або ситуацій, які представляють собою натуральні матеріали, що стосуються реального мовлення, взаємодії та комунікації між носіями мови. За допомогою цих ресурсів учні можуть ознайомитися з різними мовленнєвими жанрами, автентичними сценаріями спілкування та культурним тлом мови, яку вони вивчають.

Вплив використання автентичних аудіо- та відеоматеріалів на формування компетентності у говорінні важко недооцінити. Аналіз досліджень, проведених Н. Махмуді, М. Тансімі, Ісмаїлі, показують, що використання зазначених матеріалів має ряд переваг, зокрема, вони позитивно впливають на мотивацію до навчання, допомагають учням краще опанувати мовні елементи, такі як наголос і інтонації, сприяє засвоєнню лексичних одиниць, виразів, ідіом тощо. Також дослідження підкреслили, що автентичні аудіоматеріали по своїй ефективності є еквівалентними автентичним відеоматеріалам.

Особливу увагу було привернуто критеріям відбору автентичних аудіо- та відеоматеріалів для використання їх при навчання. Додержання цим критеріям є запорукою кращих результатів. Основними з них є:

1. Відповідність цих матеріалів навчальній програмі та плану;
2. Актуальність та інформаційна новизна;
3. Тривалість відео або аудіо фрагменту;
4. Якісний звук та зображення;
5. Тематична відповідність інтересам учнів;
6. Відповідність матеріалу рівню знань учнів та готовність до сприйняття інформації з відео.

Також встановлено, що робота з автентичними аудіо- та відеоматеріалами вимагає особливого підходу та організації процесу навчання. Це зумовлює необхідність організації роботи з ними по таким етапам: 1. Підготовчий; 2.

Демонстраційний; 3. Післядемонстраційний; кожен з яких має свої особливості та мету. Основною метою підготовчого етапу є вирішення потенційних труднощів, пов'язаних з сприйняттям та розумінням тексту, підготовка учнів до перегляду або прослуховування автентичного матеріалу та виконання завдань, викладач повинен посприяти тому, щоб полегшити студентам розуміння мовлення іноземною мовою. На демонстраційному етапі проводиться безпосереднє ознайомлення з аудіо- чи відеоматеріалом, перегляд або прослуховування яких доцільно проводити двічі. На післядемонстраційному етапі здійснюється аналіз матеріалу та обговорення, виконуються вправи по пройденому матеріалу для перевірки та вдосконалення навичок роботи з автентичною мовою.

Нами було проведено пробне навчання з формування компетентності у говорінні шляхом використання автентичних аудіо- та відеоматеріалів у учнів дев'ятих класів Чернівецького ліцею №4. Учасники пробного навчання навчаються за підручником Enterprise 3. Пробне навчання, в якому взяло участь 13 учнів 9-А класу і 12 учнів 9-Б класу, тривало протягом чотирьох тижнів і складалось з чотирьох послідовних етапів:

I етап - збір результатів на констатуючому етапі дослідження, проведення вступного тестування в обох групах;

II етап – формуючий, проведення циклу занять з використанням автентичних аудіо- та відеоматеріалів;

III етап – контрольний, де було проведено вихідне тестування в обох групах;

IV етап – заключний, на якому проводилось зіставлення результатів, їх аналіз, висновки.

За результатами вихідного тестування і зіставлення результатів в обох групах дає змогу зробити заключення, що використання автентичних аудіо- та

відеоматеріалів дійсно є ефективним. Показник абсолютної успішності у експериментальній групі виріс на 23%, а якісної – на 37%.

Проведене пробне навчання довело, що застосування автентичних аудіо- та відеоматеріалів в навчальному процесі дійсно є результативним та ефективним задля формування компетентності у говорінні і така практика заслуговує більш поширеного використання та імплементування в навчальну програму вчителями.

Задля найбільшої ефективності від використання автентичних аудіо- та відеоматеріалів, потрібно особливу увагу приділяти їх вибору, оскільки мережа Інтернет є перенасичена різноманітним контентом, але не кожен підходить з метою використання їх під час процесу навчання.

Перш за все, потрібно підбирати матеріал, що відповідатиме рівню учнів. Надто важке аудіо чи відео не буде сприйматись підлітками, вони швидко втратять увагу і концентрацію. Для полегшеного сприйняття у більш слабких класах доречним буде увімкнення субтитрів при перегляді відео. Не менш важливим при виборі аудіо- та відеоматеріалів є врахування інтересів учнів, оскільки більш актуальний для них матеріал вони переглядатимуть або прослуховуватимуть з більшою зацікавленістю, що сприятиме підвищенню ефективності його використання. Варто звернути увагу на тривалість аудіо- чи відеоряду, який буде демонструватись, він не має бути надто довгим.

Складнощі можуть виникнути на початку імплементування автентичних аудіо- та відеоматеріалів в навчальний процес, оскільки до цього учні мають справу лише з аудіо контентом підручників, де мовлення більш сповільнене і чітке для полегшеного розуміння. Тому доцільним буде не лише підбирати матеріали за рівнем мови та в межах тем навчального плану, але й готувати завдання, які б сприяли комфортному сприйняттю матеріалу. В першу чергу, необхідно готувати glossary. З ним варто ознайомлювати учнів перед переглядом або прослуховуванням матеріалу, оскільки, як відомо, велика кількість насиченість незнайомими лексичними одиницями сприяють зниженню

концентрації, уваги та зацікавленості серед учнів. Також для комфортного введення в іншомовну атмосферу, а також задля налаштування процесів мислення в певному руслі, варто готувати warm-up discussing questions, що теж застосовуватимуться на переддемонстраційному етапі. На постдемонстраційному етапі доречною буде вправа типу «true/false», оскільки таким чином можна перевірити розуміння учнями переглянутий, або почутий матеріал. Також під час цієї activity між учнями найчастіше виникає обговорення поданих тверджень, що також є позитивним в плані розвитку компетентності у говорінні, адже провокує справжнє живе мовлення із щирою реакцією. Завершальним завданням на етапі роботи з матеріалами доцільно використати open questions по тематиці аудіо/відео, де учні можуть висловити власну думку, обговорити її з вчителем та однокласниками та поділитись своїми враженнями.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Балюк В. Формування англійськомовної компетентності в говорінні учнів закладів загальної середньої освіти інтерактивними методами навчання : кваліфікаційна робота на здобуття ступеня вищої освіти «бакалавр». Херсон, 2021. 6 с.
2. Бенедиктов Б.А. Психология овладения иностранным языком. Минск: Вышэйшая школа, 1974. 336 с.
3. Бігич О. Б., Борисенко Н. Ф., Борецька Г. Е., Гапонова С. В., Скляренко Н. К. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика : навч. посіб. / за ред. С. Ю. Ніколаєвої. К. : Ленвіт, 2013. С. 299-340.
4. В'юнник В.О. Сучасні методи навчання дітей дошкільного віку іншомовного спілкування: від теорії до практики. *Вісник психології і педагогіки*. URL: <http://surl.li/dadxs> (дата звернення: 13.10.2023).
5. Головань М.С. Компетенція та компетентність: порівняльний аналіз понять. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2011. №8. С. 224-233.
6. Горобець А. Психолого-педагогічні особливості навчання іноземної мови дітей середнього шкільного віку : курсова робота. Київ, 2023. URL: <http://rep.knlu.edu.ua/xmlui/handle/787878787/5034?locale-attribute=uk> (дата звернення: 10.09.2023)
7. Грицай А., Колесник І. Використання відео на заняттях з практики усного та писемного мовлення (англійська як друга іноземна мова) як засіб мотивації до вивчення іноземних мов. *Наукові записки НДУ ім. М. Гоголя. Психолого-педагогічні науки*. №2. 2012. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21C

- [OM=S&2_S21P03=FILE=&2_S21STR=Nzspp_2012_2_21](#) (дата звернення: 19.05.2023)
8. Жогліна Г.Г. Розвиток умінь комунікативної компетенції на основі використання автентичних відео документів. Пятигорськ, 1998. 20 с.
 9. Захарова В. Використання відеоматеріалів як засобу формування іншомовної компетентності майбутніх фахівців із стоматології. *Компетентнісний підхід у вищій медичній освіті*. №4. 2019. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/322556149.pdf> (дата звернення: 10.07.2023)
 10. Зозуля І., Стадній А., Слободянюк А. Аудіовізуальні засоби навчання в процесі формування іншомовної комунікативної компетентності. *Викладання мов у вищих навчальних закладах освіти на сучасному етапі. Міжпредметні зв'язки*. №40. 2022. URL: https://periodicals.karazin.ua/language_teaching/article/view/18572 (дата звернення: 19.10.2023)
 11. Іванова О. В., Тарасова В. В. Практичний курс основної іноземної мови Learning English Through Video: навчальний посібник. Київ: ДДП «Експодрук», 2015. 400 с.
 12. Калінін В.О. Формування професійної компетентності майбутнього вчителя іноземної мови засобами діалогу культур : автореф. дис.. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: 13.00.04 «Теорія та методика професійної освіти». Житомир, 2005. 20 с.
 13. Коляса П. Дефінітивний аналіз понять «компетентність» та «компетенція» процесі дослідження їх формування у майбутніх фахівців професійної освіти в галузі комп'ютерних технологій. *Молодь і ринок*. №5. 2019. URL: <http://mir.dspu.edu.ua/article/view/171180> (дата звернення: 09.09.2023)
 14. Кондратюк А., Філіпп'єва Т. Формування мовленнєвих граматичних автоматизмів в усному мовленні. *Тенденції розвитку філологічної*

- освіти в контексті інтеграції у Європейський простір*. 2022. URL: <http://fif.mdu.edu.ua/wp-content/uploads/2017/09/conference-2022-%D0%B7%D0%B1%D1%96%D1%80%D0%BD%D0%B8%D0%BA-PDF-2.pdf#page=83> (дата звернення: 15.09.2023)
15. Кучай О.В. Компетенція і компетентність – відображення цілісності та інтеграційної суті результату освіти. Київ: Рідна школа, 2009. №11. С. 44-48.
16. Лейко С. Поняття «Компетенція» та «компетентність»: теоретичний аналіз. *Педагогіка*. 2013. URL: https://kulbabska.com/images/catalog/pdf/students/5_kurs/lejko_s_v.pdf (дата звернення: 11.04.2023)
17. Леонтьева Т. П. Опыт и перспективы применения видео в обучении иностранным языкам. *Нетрадиционные методы обучения иностранным языкам в вузе. Материалы респ.конференции*. Минск, 1995. С. 61-74.
18. Ліпко А. Особливості вікового розвитку учнів 1-11 класів. *Освітній проект На Урок*. 2020 р. URL: <https://naurok.com.ua/vistup-osoblivosti-vikovogo-rozvitku-uchniv-1-11-klasiv-187271.html> (дата звернення: 12.11.2023)
19. Максимець С., Луцишина А. Психологічний аналіз неуспішності учнів молодшого підліткового віку. *Актуальні проблеми сучасної психологічної науки: виклики сучасності*. 2022 р. URL: <http://surl.li/nwfnb> (дата звернення: 11.10.2023)
20. Марущак О. Поняття компетентності у педагогічній діяльності. *Креативна педагогіка*. №11. 2016. URL: <http://surl.li/hfyx> (дата звернення: 06.08.2023)
21. М'ясоїд Г. Робота з автентичним ненавчальним відеофільмом на занятті з ділової іноземної мови. *Вісник Дніпропетровського університету імені Альфреда Нобеля. Серія: Педагогіка і психологія*. №2. 2013. URL:

- http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILA=&2_S21STR=vduer_2013_2_15 (дата звернення: 19.05.2023)
- 22.Нагорна Н.В. Формування у студентів понять компетентності й компетенції. *Виховання і культура*. 2007. №1-2. С. 266-268.
- 23.Ніколаєва С. Ю., Бігич О. Б., Бражник Н. О., Методика навчання іноземних мов у середніх навчальних закладах : навч. посіб. / за ред. К. І. Онищенко. К. 1999. С. 59- 149.
- 24.Пометун О., Гупан Н., Власов В. Компетентісно орієнтована методика навчання історії в основній школі. *Методичний посібник*. 2018. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/162002217.pdf> (дата звернення: 11.09.2023)
- 25.Поскрипко Ю., Данченко О. Компетенція і компетентність: консенсус. *Вчені записки університету «Крок»*. №3. 2019. URL: <https://snku.krok.edu.ua/vcheni-zapiski-universitetu-krok/article/view/216> (дата звернення: 10.09.2023)
- 26.Рейда О., Івлєва К., Гулієва Д. Використання автентичних матеріалів у процесі викладання англійської мови студентам філологам. *Актуальні питання гуманітарних наук*. №23. 2019. URL: http://www.apfn-journal.in.ua/archive/23_2019/part_3/26.pdf (дата звернення: 8.05.2023)
- 27.Саблук О. Ієрархія понять «компетентність» та «професійна компетентність» у сучасних дослідженнях. *Балканско научно обозрение*. №1. 2019. URL: <http://surl.li/nvebh> (дата звернення: 12.05.2023)
- 28.Шандрук С., Аркушина Ю. Формування іншомовної комунікативної компетентності майбутніх фахівців на немовних факультетах в закладах вищої педагогічної освіти. *Наукові записки Серія: Педагогічні*

- науки. №195. 2021. URL: <https://pednauk.cuspu.edu.ua/index.php/pednauk/article/view/880> (дата звернення: 10.09.2021)
29. Шаповал Д. Розвиток умінь англомовного діалогічного мовлення учнів основної школи : курсова робота. Київ, 2023. URL: <http://rep.knlu.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/787878787/5024/%20%20%20%20%20%20%20.%20%20.%20%20%20%20%2016-19.pdf?sequence=1> (дата звернення: 09.09.2023)
30. Шкваріна Т. Методика навчання іноземної мови дошкільників. Київ: Освіта України, 2007. 300 с.
31. Яковлева В. Вплив аудіо- та відеоматеріалів на розвиток компетентності у говорінні. Матеріали студентської наукової конференції Чернівецького національного університету. 25-27 квітня, 2023р. Чернівці : Чернівец. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2023. С. 355-356
32. Akhyak Dr., Indramawan A. Improving the Students' English Speaking Competence through Storytelling (Study in Pangeran Diponegoro Islamic College (STAI) of Nganjuk, East Java, Indonesia). *International Journal of Language and Literature*. №2. Vol. 1. 2013. URL: http://ijll-net.com/journals/ijll/Vol_1_No_2_December_2013/3.pdf
33. Bajrami L., Ismaili. M. The Role of Video Materials in EFL Classrooms. *International Conference on Teaching and Learning English as an Additional Language*. Elsevier Ltd, 2016. Pp 502-506.
34. Brown H. D. *Language Assessment Principle and Classroom Practices*. Longman, 2004. URL: <https://evelintampubolon.files.wordpress.com/2016/09/h-douglas-brown-language-assessment.pdf> (last access: 05.12.2023)

35. Dr Neelam Parmar. Using video effectively in your lesson. *SecEd* : website.
URL: <https://www.sec-ed.co.uk/content/best-practice/using-video-effectively-in-your-lessons/> (last access: 20.11.2023)
36. Edelhoff C. Authentizität im Fremdsprachenunterricht. Authentische Texte im Deutschunterricht. Einführung und Unterrichtsmodelle. hrsg. v. Christoph Edelh München, Deutschland. 1985. S. 7–30.
37. Evans V., Dooley J. Enterprise 3 Coursebook : coursebook. Express Publishing, 2002. URL: <http://library.navoiy-uni.uz/files/enterprise%203%20coursebook.pdf> (last access: 03.09.2023)
38. Frings, M., Leitzke-Ungerer, E. Zielkulturelle und lernkontextbezogene Authentizität im Fremdsprachenunterricht. Authentizität im Unterricht romanischer Sprachen, Stuttgart: ibidem-Verlag. 2010.
39. Hasbullah G. Teaching Listening through Video for the Eighth Grade Students of SMP Negeri 26 OKU. *Journal of English and Education*. Vol. 3. No. 2. December, 2009. Pp. 55-82.
40. Ibadova N. The use of authentic video materials in order to increase the motivation to the study of English language. *International journal of innovations in engineering research and technology*. Vol. 8. Issue 4. 2021. URL: <https://repo.ijert.org/index.php/ijert/issue/view/103> (last access: 19.05.2023)
41. Ismaili, M. The Effectiveness of Using Movies in the EFL Classroom – A Study Conducted at South East European University. *Academic Journal of Interdisciplinary Studies*. № 2(4). 2013. 121 – 132.
42. Konoplianyk L. Use of authentic video materials in teaching ESP for future civil engineers. *Development trends in pedagogical and psychological sciences: the experience of countries of Eastern Europe and prospects of Ukraine*. 2018. URL: https://www.researchgate.net/publication/325480553_USE_OF_AUTHEN

[TIC VIDEO MATERIALS IN TEACHING ESP FOR FUTURE CIVIL ENGINEERS](#) (last access: 17.05.2023)

43. Kulbashna, Ya., Skrypnyk, I., & Zakharova, V. Future doctors professional competence formation in medical universities with innovative pedagogical technologies. *Open Journal of Social Sciences*. №7. 2019. URL: https://www.researchgate.net/publication/331680410_Future_Doctors'_Professional_Competence_Formation_in_Medical_Universities_with_Innovative_Pedagogical_Technologies (last access: 20.05.2023)
44. Mahmoudi N., Tasnimi M. The effect of using authentic audio and video materials on the speaking fluency of auditory and visual Iranian learners. *Isagoge*. Volume 3, №1. 2023. URL: https://www.researchgate.net/publication/370219209_THE_EFFECT_OF_USING_AUTHENTIC_AUDIO_AND_VIDEO_MATERIALS_ON_THE_SPEAKING_FLUENCY_OF_AUDITORY_AND_VISUAL_IRANIAN_LEARNERS (last access: 12.05.2023)
45. Mason B., Krashen S. Extensive reading in English as a foreign language. *System*. 1997. URL: <http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0346251X96000632> (last access: 13.05.2023)
46. Mehloul E.-K., Youcefi S. Exploring the Effectiveness of Authentic Videos Use to Enhance the Speaking Skills within the Communicative Approach: Secondary School EFL Learners as a Sample : dissertation for the Master's Degree. Tiaret, 2019.
47. Mishan F. Designing authenticity into language learning materials. Intellect Books. 2005. 346 p.
48. Rismawati R. Teaching Listening By Using Authentic Videos. *English Educational Journal*. Vol. 8. № 2. 2017. pp. 222-233. URL: <http://jurnal.unsyiah.ac.id/EEJ/article/view/7230/5942> (last access: 12.05.2023)

49. Stempleski S. Video in Action: recipes for using video in language teaching. L. : Cambridge University press, 1990. 156 p.
50. Ur P. A Course in Language Teaching: Practice and Theory. Cambridge: CambridgeUniversityPress. 1996.

ДОДАТКИ

Додаток А

Критерії оцінювання навчальних досягнень з англійської мови (говоріння)

I. Початковий	1	Учень (учениця) знає найбільш поширені вивчені слова, проте не завжди адекватно використовує їх у мовленні, допускає фонематичні помилки
	2	Учень (учениця) знає найбільш поширені вивчені словосполучення, проте не завжди адекватно використовує їх у мовленні, допускає фонематичні помилки
	3	Учень (учениця) використовує в мовленні прості непоширені речення з опорою на зразок, має труднощі у вирішенні поставленого комунікативного завдання в ситуаціях на задану тему, допускає фонематичні помилки
II. Середній	4	Учень (учениця) уміє в основному логічно розпочинати та підтримувати бесіду, при цьому використовуючи обмежений словниковий запас та елементарні граматичні структури. На запит співрозмовника дає елементарну оціночну інформацію, відображаючи власну точку зору
	5	Учень (учениця) уміє в основному логічно побудувати невеличке монологічне висловлювання та діалогічну взаємодію, допускаючи незначні помилки при використанні лексичних одиниць. Усі звуки в потоці мовлення вимовляються правильно
	6	Учень (учениця) упевнено розпочинає, підтримує, відновлює та закінчує розмову у відповідності з мовленнєвою ситуацією. Усі звуки в потоці мовлення вимовляються правильно
III. Достатній	7	Учень (учениця) уміє зв'язно висловлюватись відповідно до навчальної ситуації, малюнка, робити повідомлення з теми, простими реченнями передавати зміст прочитаного, почутого або побаченого, підтримувати бесіду, ставити запитання та відповідати на них

	8	Учень (учениця) уміє логічно висловитись у межах вивчених тем відповідно до навчальної ситуації, а також у зв'язку зі змістом прочитаного, почутого або побаченого, висловлюючи власне ставлення до предмета мовлення; уміє підтримувати бесіду, вживаючи короткі репліки. Учень в основному уміє у відповідності з комунікативним завданням використовувати лексичні одиниці та граматичні структури, не допускає фонематичних помилок
	9	Учень (учениця) уміє логічно висловлюватись у межах вивчених тем, передавати основний зміст прочитаного, почутого або побаченого, підтримувати бесіду, уживаючи розгорнуті репліки, у відповідності з комунікативним завданням використовує лексичні одиниці та граматичні структури, не допускає фонематичних помилок
IV. Високий	10	Учень (учениця) уміє без підготовки висловлюватись і вести бесіду в межах вивчених тем, використовує граматичні структури й лексичні одиниці у відповідності з комунікативним завданням, не допускає фонематичних помилок
	11	Учень (учениця) уміє логічно й у заданому обсязі побудувати монологічне висловлювання та діалогічну взаємодію, використовуючи граматичні структури й лексичні одиниці у відповідності до комунікативного завдання, не допускаючи при цьому фонематичних помилок
	12	Учень (учениця) уміє вільно висловлюватись і вести бесіду в межах вивчених тем, гнучко та ефективно користуючись мовними та мовленнєвими засобами

Додаток Б

Автентичний матеріал:

https://www.youtube.com/watch?v=YmVpwXH4jhA&ab_channel=TED-Ed

YouTube channel: Ted Ed

1. Підготовчий етап

1.1 Glossary

In comparison; crash down; adolescence; peer relationship; hang with pals; increasingly; stroll at the same pace; crucial.

1.2 Warm-up questions

- 1) Do you have a best friend? Tell about her/him
- 2) What qualities do you look for in a friend?
- 3) Have you ever felt a strong connection with someone? If so, how was it?

2. Демонстраційний етап – перегляд відео

3. Післядемонстраційний етап

3.1 True/False Activity

1. The speaker's best friend, Priya, helped her through a difficult breakup.
2. Friendships formed in adolescence are not as special as those formed in childhood.
3. The video mentions that falling in love involves similar processes as forming friendships.
4. The text discusses the unique qualities of friendships.
5. Theory of mind is fully developed by age five.

3.2 Open questions

1. How did Priya support the speaker when they were feeling down? How do you support your friends in such situations?
2. What is Theory of Mind and how does it relate to friendships? Have you ever experienced something like that?
3. Can you give an example of interpersonal synchrony in everyday life? Have you ever experienced it?

Додаток В

Автентичний матеріал:

https://www.youtube.com/watch?v=ApzuR8_qNjs&t=3s&ab_channel=BBCIdeas

YouTube channel: BBC Ideas

1. Підготовчий етап

1.1 *Glossary*

binge-watching, to get sucked into sth, to be embarrassed, an anxiety, to allow, to stand out, conducive, connotation

1.2 *Warm-up questions*

1. How many hours of television do you watch in a day?
2. Do you think that binge-watching can affect your sleep? If so, how?
3. What emotions do you experience while binge-watching a show?

2. Демонстраційний етап – перегляд відео

3. Післядемонстраційний етап

3.1 *True/False Activity*

1. People watch an average of 10 hours of television a day.
2. People feel proud and productive when they watch a lot of TV.
3. Binge-watching helps people be part of public conversations.
4. Identifying with a character releases the love hormone oxytocin.
5. Binge-watching can negatively affect sleep quality.

3.2 *Open questions*

1. Why do people feel embarrassed about watching a lot of TV? Do you personally feel embarrassed about it?
2. What TV shows did you binge-watch?
3. Why do some people have negative connotations about binge-watching? What do you personally think about it?

Додаток Г

Автентичний матеріал:

https://www.youtube.com/watch?v=774HJQ9AdRk&ab_channel=BRIGHTSIDE

YouTube channel: Bright Side

1. Підготовчий етап

1.1 *Glossary*

Bad tempered, conceited, hustle and bustle, get offended, ruffled, appreciate

1.2 *Warm-up questions*

1. How do you feel when your friends criticize your appearance?
2. Do you have a friend who always celebrates your successes?
3. Do you have friends who call you just to check if you're okay?

2. Демонстраційний етап – перегляд відео

3. Післядемонстраційний етап

3.1 *True/False Activity*

1. Toxic friends are always happy for you when you achieve something.
2. Good friends understand the importance of alone time.
3. Toxic friends respect your need for privacy.
4. Good friends never judge your appearance.
5. Toxic friends always have something negative to say about your appearance.

3.2 *Open questions*

1. What is one major difference between good friends and toxic friends when it comes to alone time? Do you respect your friends' alone time?
2. How do toxic friends react when something goes wrong or not according to their plan? Have your friends ever had such reaction?
3. How do good friends make you feel about your appearance?
4. Do you think your friends are good or toxic?

ДОДАТОК Г

Автентичний матеріал:

https://www.youtube.com/watch?v=jTal6ZgSuVQ&ab_channel=CNN

YouTube channel: CNN

1. Підготовчий етап

1.1 Glossary

De-aging, move beyond, embrace, artificial intelligence, knock off, execute, pursue, finite number

1.2 Warm-up questions

1. Do you like watching movies? What's your favorite one?
2. Have you ever seen a movie with special effects?
3. How do you think technology can change the movie industry?

2 Демонстраційний етап – перегляд відео

3 Післядемонстраційний етап

3.1 True/False Activity

1. Actors are not worried about their jobs being replaced by A.I.
2. Hollywood studios are embracing artificial intelligence for visual effects.
3. Mars is a company that specializes in cosmetic and aging work.
4. The latest Spider-Man movie features new villains that haven't been seen before.
5. Harrison Ford was de-aged in the latest Indiana Jones movie using Photoshop.

3.2 Open questions

1. What is the purpose of Mars' De-Aging A.I. technology? Would you like to try this technology?
2. Why do movie studios argue that technology cannot fully replace actors? Do you think A.I. can replace actors in the future?
3. Do you think that the rapid development of technology, in particular artificial intelligence, is a good thing? What are the risks?

ДОДАТОК Д

Автентичний матеріал:

https://www.youtube.com/watch?v=l_NYrWqUR40&ab_channel=TED-Ed

YouTube channel: Ted Ed

1. Підготовчий етап

1.1 Glossary

Failure, lurk, self-esteem, setback, cultivate, assume, pep talk, reject

1.2 Warm-up questions

1. How do you feel when someone tells you to be more confident?
2. Do you think that you are confident person?
3. Do you believe that your abilities can improve over time?

2. Демонстраційний етап – перегляд відео

3. Післядемонстраційний етап

3.1 True/False Activity

1. Confidence is the optimism that comes when you are uncertain of your abilities.
2. The choices we make have no impact on confidence development.
3. Listening to music with deep bass can give an immediate confidence boost.
4. People with a growth mindset are more likely to succeed.
5. Confidence is determined only by genetics.

3.2 Open questions

1. What are the three factors that impact confidence?
2. What are some practical tips for cultivating confidence? How do you usually boost your confidence when it's needed?
3. What should you do when faced with a challenge (according to the video)? What do you usually do when faced with a challenge?